

Szépírás

Bíró József

ESTÉTŐL HAJNALIG

(– Raksányi Gellért emlékére –)

⋮
általában ajtófelőli karosszékben
szálfaegyenes kurucos tartással
⋮
társaságunk halk középpontja
megejtő szelíd bölcsességével
⋮
su gár zó
sze re te té vel

Czine Árpád: Éjszaka

Nomád evangélium

1.

Amikor először öltött testet
megmosták frissen fejt kancatejben
szepelői csecsemő csillaggá lettek
örömük támadt az emberben

a lélek azonosítására
valaki aznap lejött az égből
a törzs vénjei megzavarodtak
mit sem fogtak fel az egészszéből

két gyors madár azonnal indult
s térült íme a fény küldötte
mire az igét szájába tették
szívét egy meteor átütötte.

2.

Nem virradt többé a kakas hiába
ordította torkát rekedtre
a napúton kémholdak járőröztek
fagy feküdt rá az édesvizekre

a vadak menekülő csapást kerestek
a keskeny szoros fejükre omlott
a madarak dél felé tódultak volna
de már a sarkcsillag spirálban forgott

hát hol az a dél hol a jég szívű észak
és hol a harang hogy dőndülne félre
valami szörnyet vetett ki magából
a földanya hetvenhetedik méhe.

3.

A csecsemők öregek és a kutyák
csontjait is régen megették
foguk sem volt harapást mímelve
a hó alatt egymás torkát keresték

úgy letek rá a romlatlan testre
vulkáni üveg volt két szeme tükre
mellén a kráter egyre parázslott
arccal szédültek arra a tűzre

maradék lelküket hogy belefűjják
tüdeje tágult felállt a bálvány
mellkasán át a szél süvöltött
pillangó rebbent megnyíló száján.

A szabadság naparca

Amikor legutóbb találkoztam Ádámmal (szándékosan nem azt írom, hogy utoljára) azt mondta: Elutazom néhány napra... vagy hétre..., talán az segít... Olyan helyre akarok menni, ahol nem találkozom ismerős arcokkal... Talán Erdélybe... Egyedül akarok lenni a hegyekkel...

Tudtam, hogy az elmúlt évben – félretéve szépirodalmi munkáit – komoly közéleti szerepet vállalt. Összejöveleteket, felolvasó esteket, tüntetéseket szervezett, beszédeket mondott, cikkeket írt. Kezdetben támogatták, elismerték a városban a munkáját, de csak az önkormányzati választásokig. Utána elfordultak tőle azok az emberek, akik – saját vallomásuk szerint – nagyrészt neki köszönhették győzelmüket. Csak néhányan tartottak ki mellette. Ő pedig soha nem tudott, nem is akart taktikázni, semmiféle anyagi haszon, pozíció nem érdekelt. Annál többen húztak hasznot belőle mások, akiket viszont csak a pénz és a pozíció érdekelt. Mindezt tisztán látta, tapasztalta, tudta, hogy sunyi, rosszindulatú támadások érik, irigység veszi körül. Ettől elszomorodott. Szellemileg, lelkiileg kimerült. Nem értette, hogy mit irigyelnek, hiszen ezt a munkát más úgysem tudná elvégezni. Ezt mondogatta: engem csak ez a négy betű vezérelt mindig: H, A, Z, A! Hogy' nem lehet ezt megérteni, elhinni? Akkor kezdte végképp föladni, amikor azt látta, hogy azok az emberek is ellene fordulnak, akikért küzdött..., akik helyett küzdött. Azt is tudtam, hogy az utóbbi időben többször volt orvosnál, de minderről egy szót sem ejtett.

Régebben arról is sokat beszélgettünk, hogy ha eljön az idő, szépen kellene meghalni, de legutóbbi találkozásunkkor eszembe sem jutott a halál. Derűsen, a rá jellemző önironiával beszélt, úgy láttam: tele van tetterővel, mert – noha sztrájkoltunk mint írók, mert elkésérítőnek tartottuk a kortárs irodalom, a könyvkiadás helyzetét is – elhatároztuk, hogy egy közös regényben megírjuk sztrájkolásunk indokait és történetét.

Klára, a felesége hozta el nekem azt a kis füzetet, amit Erdélyben (Ádám néhány jelentéktelen, személyes tárgyával együtt) átadott neki a román rendőrség azzal az okirattal együtt, amelyben Ádámot eltűntnek nyilvánították. A füzetet illyefalvai szálaláshelyén találták az éjjeliszekrényén. Klára azt mondta: Úgy gondolom, ez inkább téged illet. Belelapoztam: mindenütt Ádám nagybetűs, kusza sorai, tele áthúzásokkal, javításokkal... Az elején ez állt zárójelben: (A Sztrájkhoz!). Lehet, hogy ezt szánta közös regényünk következő (vagy utolsó?) fejezetének.

*

Tizenöt órás autótúrát után megérkeztem Brassóba. Tudtam, hogy közel járok végső célomhoz: Illyefalvához, de sehol egy érthető eligazító tábla, sehol a hamuszín utakra festett fehér csík vagy vonal, lámpa is alig... és az is mind tompán csordogáló fényvel, mintha az lenne egyetlen feladatuk, hogy az elcsigázott, gyulladt szemű utazókat elálmosítsák...

Hirtelen nagytestű kockaautó vágott elém, két szürke egyenruhás alak ugrott ki belőle és beszélni kezdett hozzám sodró erővel, érthetetlen nyelven hadarva. Annyit sikerült megértenem, hogy behajtottam a pirosba, de én nem láttam sehol semmi pirosat, még fényt sem, csak azt a tompa pudingszint, ami a legképtelenebb helyekre felfüggesztett lámpatestekből szivárgott.

A két rendőr egyre szenvedélyesebben sorolta bűneimet, de én jóformán semmit sem értettem a román hapacsolásból. Közben odajött egy csontváz-sovány, sebes arcú magyar, és elmondta, hogy ezek a rendőrök néhány nappal ezelőtt itt a parkban agyonlőtték egyik cimboráját. A rendőrök durván próbálták elzavarni a magyart, fenyegették, de az nem tágitott és továbbra is nyíltan pocskondiázta őket. Én mondtam neki, hogy nyugodtan menjen el, nekem úgysem tud segíteni, magának viszont árthat... „Mit tudnak csinálni? ... legföljebb engem is agyonlőnek...” mondta, aztán lassan eltűnt a sötét park fái között.

A rend őrei hosszú, sejtelmes ceremónia után meghozták az ítéletet: egymillió lej. Odaadtam a pénzt és megkönnyebbülést éreztem, hogy megúsztam ennyivel.

Kisebb isteni csodának is felfogható, hogy rátaláltam az Illyefalvához vezető, elképesztően gödrös, koromsötét útra. Ahol az út a faluba ért, ott várt Sz. Emese akivel telefonon megbeszéltem érkezésemet és a szállást. Anakronisztikus látványt nyújtott a sáros, sötét utcácska szélén álldogáló sudár, szőke asszony. Ahogy a reflektor megvilágította, látszott: kivételesen szép nő lehetne, de – fiatalsága ellenére – olyan fátsultság ült az arcán, amitől inkább taszítónak láttam, mint vonzónak. Ilyen elhamarkodottan ítélkező gondolatok után meglepett és zavarba ejtett szívélyessége és segítőkészsége. Mondta, hogy elvezet a panzióhoz. Beült a kocsijába és elindult, én pedig mentem utána. Amikor megállt, én is megálltam, de kiderült, hogy eltévesztette az utcát. Koromsötét volt és mindenütt tócsák, kátyúk. Amikor kiszálltam a kocsiból, az út szélén húzódó árokba léptem. Elővettem a zseblámpámat és azzal próbáltam felderíteni az újabb veszélyeket, megvilágítani az ismeretlen terepet.

Sz. Emese telefonált, aztán ismét beült a kocsijába, elindult, és én ismét mentem utána. Már éjfél felé járt amikor megérkeztünk a megfelelő utcába, a megfelelő házhoz. Amikor beléptünk a panzióba és B. Katalin, a tulajdonos felkapcsolta a villanyokat, kiderült, hogy egy ízlésesen berendezett, nagy házba érkeztünk. Sz. Emese elbúcsúzott a munkára és a korai kelésre hivatkozva, B. Katalin gyorsan, lendületesen megmutatott mindent, ellátott néhány praktikus tanáccsal, átadta a kulcsokat aztán ő is távozott a munkára és a korai kelésre hivatkozva...

Másnap reggel, a ragyogó napsütésben minden biztatóbbnak látszott. Körülnéztem a kertben. A deszkakerítés mellett gyümölcsfák, a kert egyik sarkában veteményes. Harmatcseppek a fűszálakon, a fák levelein, kristálytisztá levegő... Hirtelen kutyaugatást hallottam. Félelemmel teli, ideges, rekedt ugatást egészen közelről. Elindultam a hang irányába, és akkor megláttam, hogy a kert végében, egy elhanyagolt színben, vastag láncon kicsi fekete kutya acsarkodik... vagy panaszkodik?, kér? A kutyákat jól ismerő ember rögtön különbséget tud tenni a támadás és a könyörgés hangja között. Ez a hang a kiszolgáltatottság, az esdeklés hangja volt, már-már sírás.

Hoztam a házból néhány szelet sonkát, kekszet, és lassan közelítettem a kutyához, ahogy ezt a róka tanítja a Kishercegben. Először a kekszből dobáltam neki, boldogan

ropogtatta, a sonkát már a kezemből ette... A nyakán vastag, kiszáradt bőrből nyakörv, alig bírtam a rozsdás csatot kinyitni... A kutya eszeveszett rohangászásba kezdett, rótt a köröket a szabadság mámorában. Néhány kör után csökkentette a sebességet és egyre közelebb futott hozzám, mint aki kifejezésre akarja juttatni háláját. Tiszta vizet töltöttem a tányérjába és nem kötöztem meg újra. Estig úgysem jön ide senki, gondoltam.

Kulcsra zártam a szépen faragott székely kaput és útnak indultam.

Sepsiszentgyörgyön megnéztem a Székely Múzeumot a Kós Károly tervezte fenséges épületben. Amikor elhagytam a repkénnyel benőtt fehérfalú, tornyos épületet, a jóillatú, árnyas kertet, és kiléptem az utcára, egy lábatlan embert láttam, aki két kezével hajtva magát, hihetetlen gyorsasággal keresztülszáguld az úttesten és a szemközi sarkon megáll.

Különös ezt írnom, hogy „megáll”, hiszen – mint említettem – ennek az embernek nem volt lába. Egy se. Egy csonk se. Úgy állt ott mint egy sakkfigura. A gyalog, a paraszt. Megmaradt testének alsó harmada egy bőrszakban volt. Abban állt. Állt és nem mozdult. Meg sem szólalt. Sapkája behúzva, szakállas arcára groteszk mosoly dermedt. Minden jel arra utalt, hogy koldul, de nem mozdult, nem kéregetett, nem volt előtte önsajnálató tábla, se tányér, se sapka, se tányérsapka.

Odaléptem hozzá, leguggoltam mellé, hogy a fejünk nagyjából egymagasságban legyen. Bemutakoztunk egymásnak. Megelevenedett az elgyötört clown-arc.

– Babos Imre vagyok – mondta.

– Mikor vesztette el a lábát? – kérdeztem, nem túl tapintatosan a közepébe vágva.

– 1982-ben.

– Autóbaleset?

– Vonat... nekimentem a vonatnak – kezdte a mesemondók csillogó tekintetével – sajnos csak a két lábam maradt ott... én az egészet akartam... sok volt az adósságom... eladtam a lakásomat, kifizettem az adósságaimat, a pénzt szét kellett osztanom a testvéreim között... heten vagyunk mint a gonoszok... nem maradt semmi, de a milicista, aki megvette a lakást, megengedi, hogy ott lakjam... bérbe adja nekem a volt lakásomat... Imádtam a feleségemet... szívbeteg volt... amikor meghalt, dupla síremléket készíttettem, már belevésték az én nevemet is... nagyon szép..., nagyon szép helyen van...

Uzonban krumpliskenyeret vettem egy utcai árustól, és mindjárt nagy darabokat törtem belőle, faltam és megállapítottam magamban, hogy régen ettem ilyen jót. Még a rétyi nyíresbe is vittem magammal a kenyérből, és miközben hallgattam a nyírek semmihez sem hasonlítható duruzsolását, faltam a finom falatokat, aztán már csak álltam a fák közt, néztem a kis csoportokban álló, fehér törzsű fák zizegő tündöklését, az enyhe szélben borzongó, fényesen vibráló leveleket, hallgattam a csendet... a csend hangjait... Szerettem volna kiradírozni emlékezetemből a sötét képeket, szerettem volna, ha a szél kifújja az agyamból a mérgező gondolatokat, szavakat... Úgy éreztem: ha itt eltölthetnék néhány hetet, teljesen meggyógyulnék...

A szemerkélő eső zökentett vissza a valóságba... Aztán a ritkán hulló, nagy langyos csöppekből pillanatok alatt zivatar lett, dörgés és villámlás, és ekkor már valóban nem tudtam foglalkozni régen elhangzott becsmérő szavakkal, nehezen értel-

mezhető diagnózisokkal, kátrányszínű röntgenképekkel... Futnom kellett, mert egyetlen cél vált fontossá, hogy ne ázzak ronggyá és minél hamarabb visszaérjek a kocsihoz.

Kovácsnán csak végighajtottam a zuhogó esőben, de mire megérkeztem Kézdivásárhelyre, kitisztult az ég, szélcsend volt, nem dörgött és nem csapkodtak a villámok; a kisváros főterén, a parkban idős emberek ültek a padokon és halkán beszélgettek, fiatal anyák babakocsikat toltak, benne alvó csecsemőkkel, és az emberi hajlék minden követelményének megfelelő kicsi polgárházak állták körül ezt a megtévesztően békés délutáni jelenetet.

A múzeumban megcsodáltam a hajdani, legendás céhek mívesen megmunkált lobogóit és a babamúzeumot. Zsuzsi és Andris ott ült a vitrinekben sokszáz példányban Erdély összes népviseletébe öltöztetve. Gyerekek varrták a parányi ruhákat, ugyanolyan két babát öltöztettek föl mind, mégis mindegyik külön egyéniségnek látszott. A madárcsú muzeológus végigkísért, részletesen, nagy szaktudással és szeretettel beszélt minden egyes tárgyról, a hangjában mégis mintha örökös fájdalom és lemondás bujkált volna; a mondatok íve, gesztusai azt sugallták: persze szép ez, több mint szép: érték, csoda... de csak volt, már nincs, kopik, pusztul, és ki tudja meddig lesz még, ki tudja meddig lehet...

Az épületből kilépve egyre gyötrőbb éhséget éreztem. Körbejártam a teret. A szépséges kis házak közelről díszleteknek látszottak. Némelyik üresen állt; hulló vakolat, rozsdásodó vaskapuk, kopott cégtáblák alatt üres boltok, lehúzott redőnyök, a kapualjakban az elhanyagoltság és nyomor kóbor állatok folyékony jelbeszédével hitelesített orrfacsaró, nyirkos szaga. Aztán mégiscsak rátaláltam egy kis étkezdére. Bekukkantva elfogadhatónak találtam, de lehet, hogy csak az éhség tett elnézőbbé. Beültem.

A helyiség a régi kiskocsmák hangulatát idézte: piros-fehér kockás abroszokkal leterített asztalokon vázákban virágok, kintről a békés délután beszűrődő fényei, de a pult mögött egy idős hölgy állt, és mögötte, a falon divatos márkák reklámfotói virítottak. Pincér sehol. A gyorsbüfékben megszokott üvegtárolókban a kiválasztható ételek.

Újházi tyúklevest rendeltem, de amikor kihozta a hölgy, már tudtam, hogy rosszul döntöttem. A szárnyakon, lábakon kívül teljes tyúkfejek, apró koponyák úszkáltak a lében. Elment a kedvem az evéstől; csak a levet kanalazgattam ímmel-ámmal, a lábakat, szárnyakat és fejeket egy kistányérra tettem. Hirtelen ott termett egy sápadt arcú, nagy szemű gyerek, elképesztően piszkos rongyokban, és valami különös, merev mosollyal az arcán, szó nélkül, egyetlen gyakorlott mozdulattal fölmarkolta a tányér tartalmát és eltűnt.

Elképesztőnek, sőt megrendítőnek találtam a jelenetet, de a lelkem mélyén örültem, hogy eltűntek az apró koponyák. A hölgy, miközben hangosan és látványosan szidalmazta a gyereket, kihozta a második fogást: csirkecombot sültburgonyával.

Próbáltam „leoperálni” a combról a húst, és a csontokat az iménti kistányérra tettem. Arra gondoltam: na, ez jó lesz annak a kis fekete ördögnek, akit reggel szabadon engedtem a panzió udvarán. Ismét megjelent egy gyerek. Tíz-tizenkétéves forma, de ótvaros arcából egy aggastyán szeme nézett rám. Ő megállt az asztal szélénél és be-

szélni kezdett... kért, könyörgött; hadarva, kántálva, az Istent emlegette meg az irgalmasságot meg az éhezést, összefüggéstelen mondatokban, egymásra hányt ragozatlan szavakkal, mégis pontosan lehetett érteni, és a vinnyogó hangokból, szócsonkokból, mondatroncsokból egy mélyről fölszakadó fohász született...

Pillanatnyi csend támadt. Nem mozdultam, nem tudtam megszólalni... és akkor a gyerek arca megenyhült, elégedetten elmosolyodott, mint egy énekes vagy egy bűvész a sikeres produkció után, és lassan a csontok felé nyúlt, az összes csontot összeszedte, aztán kivette a kenyereskosárból a kenyeret... Bénultan néztem, közben ott termett az előző gyerek is, a szótlan, az egészen más módszerekkel dolgozó, és lecsapott a maradék húsrá, és a tőle megszokott villámgyors, rutinos mozdulattal ki-markolta a tányéromból a burgonyát... aztán mind a két vadgyerek elviharzott... Az asztalon egy morzsányi ennivaló sem maradt...

Az étterem tulajdonosnője kiabált rájuk, kergette őket, de meggyőződés nélküli hangján érződött, hogy mindennapos, megszokott történet ez itt, megegyezéssel játszma, aminek nincsen semmi értelme, de ezt diktálja az „illem”...

Égett a gyomrom. Úgy gondoltam: sétálok még egyet, kiszellőztetem a fejemet. Elindultam a trapéz alakú téren, a házak még szebbnek tűntek az alkonyi fényben. Bekukkantottam az egyik kapualjba. A szárazbejáró boltívén túl utcányi tér... és a falak mentén rohadó rongy- és szemétkupacok... a falakból párologó, orrfacsaró bűz...

Nem tudtam uralkodni magamon, váratlanul tört rám a rosszullet. Az a kevéske étel, amit az imént sikerült a gyomromba szuszakolnom, egy szempillantás alatt, egyetlen fájdalmas, rángó görcs után ott hevert szétfroccsenva, tovább színesítve a kapualj mocsokpalettáját... Hirtelen megmozdultak a távoli rongykupacok, és zöld üveggént villogó, düledt szemű, sovány, sárga kutyák törtek elő a vásártér vörösre váltó homályából, és mohón falni kezdték a csócsált húscsapatokat, lefetyelték az emésztetlen ételdarabokkal dúsított gyomornedveket...

A mellkasomban iszonyú, szorító fájdalmat éreztem, de még volt annyi erőm, hogy a szabadba, a friss... vagy legalábbis frissebb levegőre meneküljek. Meg sem álltam Gábor Áron szobráig... rázuhantam a talapzat lépcsőjére, és amikor fölnéztem, megláttam a monumentális kőalakot és fennhangon kérdeztem: Őrnagy úr! Hogy' engedhettük ezt?! Büszkén állt ott az ezermester, bal kezével ágyúja csövére támaszkodva, és mintha azt mondta volna: Mi legalább megpróbáltuk... most rajtatok a sor!

Amikor beültem a kocsiba, még nem voltam teljesen magamnál. Már nem fájt semmim, könnyűnek éreztem magam, szinte lebegtem, csak az tűnt fel, hogy hirtelen besötétedett..., hogy nagyon hirtelen sötétedett be... A berlini kék ég előtt vakítóan fehérek voltak a házak, mintha mindegyiket mészkből faragták volna ki, csak a háztetőik pereme lángolt... Tudtam, hogy még nem szabad elindulnom, hátra döntöttem az ülés támláját, hanyatt dőltem, letekertem az ablakot, mert úgy éreztem, megfulladok. Behunytam a szemem, nagyokat lélegeztem, különböző akupresszúrás fogásokkal próbáltam magamat magamhoz téríteni, de egyszerre forogni kezdett velem a világ, émelyítő bűz áradt be a nyitott ablakon, pánikszerűen kinyitottam a szemem, éppen jókor, mert – úgy láttam – hatalmas tömeg közeledik a kocsira felé, toprongyos gyereksereg, sovány kutyák... sápadt arcok, üvegesen csillogó szemek... egyre kö-

zelebb, szóttanul, de elszántan, irgalmat követelően... Villámgyorsan feltekertem az ablakot, de az arcok, a maszatos kezek már rátapadtak az üvegre, beindítottam a motort, ráléptem a gázpedálra, nem néztem hátra, pillanatok alatt négyesbe kapcsoltam, szinte öntudatlan állapotban hagytam el a sötétségbe boruló várost, és ahogy elhagytam, fokoztam a sebességet... Mindent ösztönből, rutinból és félelemből... a félelem rutinjából tettem... száguldottam a rossz utakon, kétoldalt égig érő szurokfal, a szurokfalból kinyúló csontos karok, váratlanul az útra csapódó vértócsák...

Egy órányi száguldás után kezdtem csak újra felismerni a fekete masszában a fenyők szépségét, a vörös foltokban, a ritkásabb részekenél áttörő alkonyi fényeket, a felém nyúló kezekben megláttam a málnával, szederrel teli papírtölcséreket, műanyagvödröket... és csak ekkor mertem lassítani. Aztán gyérfényű lámpasor tűnt fel, járdaszegély és újra házak... Leállítottam a motort. Halálos csend volt, és bennem végtelen üresség. De most mindennél többet ért ez a csend, ez az üresség.

Olyan volt, mint mikor az ember néhány perccel az esemény előtt érzi, tudja, hogy lelöki az asztalon előtte álló poharat, vagy a kezében levő késsel elvágja a kezét..., érzi, tudja, kivédhetné, de nem védi ki: néhány perc múlva lelöki a poharat, elvágja a kezét... Mintha egy mocsár szélén próbálna megkapaszkodni az ember... a parton vagy egy faágban... erőlködik, igyekszik, görcsöl, elterelő hadmozdulatként talán még tréfálkozni is próbál, kalimpál, handabandázik, holott már érzi, tudja, pontosan tudja, a zsigereiben, a lábában érzi, hogy nincs menekvés: a mocsár menthetetlenül bekebelezi, beszippantja, elnyeli, mégis úgy tesz mintha volna remény, megpróbál mindent, ettől a körülállók szemében kihívóan energikusnak látszik, és ezt egyre nehezebben tűri, számukra érthetetlen igyekezetét, az ezzel járó különös jelenségeket, kétségbeesett próbálkozásait kellemetlen egoizmusnak, devianciának, már-már elmebajnak minősítik, hiszen ők nem látják a mocsarat, és abban a hiszemben, hogy jól tesznek vele, „a helyes útra térítik”, „lehiggasztják”, „a helyzetet normalizálják”: gúnyolni kezdik, fejbe rúgják, rálépnek a kezére...

És akkor az ember földadja, kifut belőle minden erő, siklani kezd lefelé, elhallgat, nem kalimpál, nem hadovál többé össze-vissza..., elengedi a partot, a faágot és átadja magát a boldogító merülésnek (vagy repülésnek), és akkor csend lesz, és a bensőjében végtelen üresség, nyugalom és béke, nyugalom és béke...

*

Ennyi volt a füzetben, és az utolsó teleírt oldalnál, a lapok közé ékelve a Sepsiszentgyörgyi Székely Múzeum belépőjegye, hátoldalán Ádám kézírásával a következő idézettel:

*„A múlt század utónegyedében kitört frankhonban a forradalom; a jogbitorlók megdöntettek; a trón leomlott; vérhullámokban megfürdve ragyogott a szabadság naparca; a szabadság hőseit teremtett, vérrepekénnyel koszorúsokat...”**

* Sámuel Miklós: Háromszék elszigetelt védelmi harca; SZÉKELY HÍRMONDÓ, 1849. jún. 14.

Vizuális költemények*

Minden percben hajnali pillanatkép

Tomikámnak

KE

* A művek a Nemzeti Kulturális Alap alkotói támogatásával készültek

„Múlt és jövő metszéspontján”

Pósa Zoltánnak

debreceni hazaérkezés

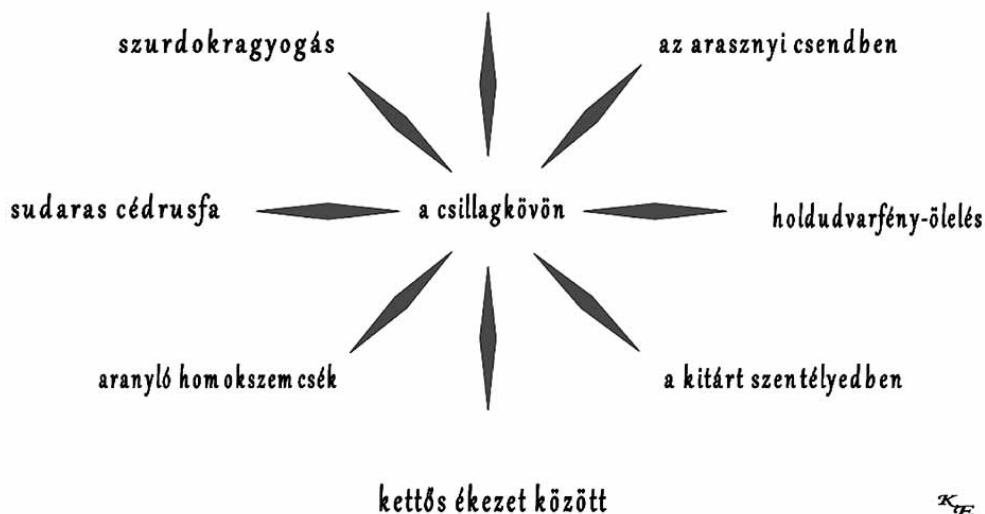

Pamacs

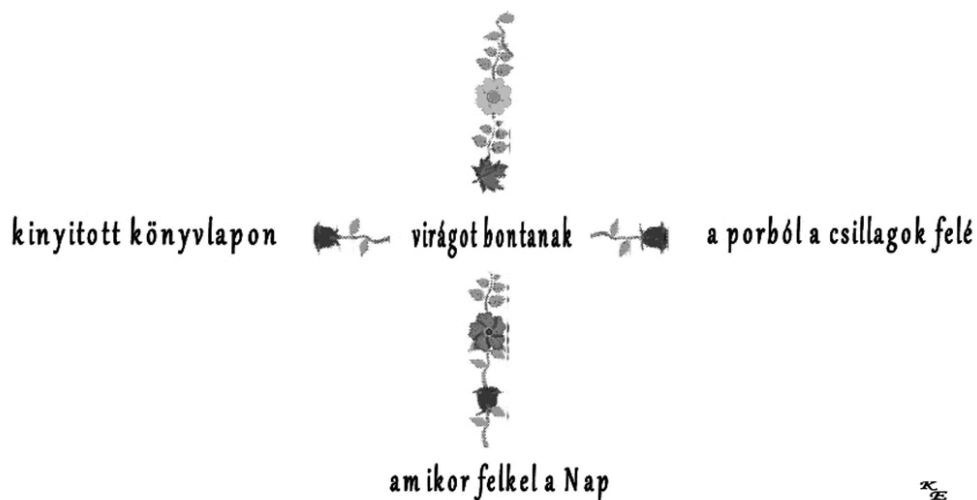
A csillagkövön

gyöngyházfény-emlékek

Virágot bontanak

a magányos fák

Kódolt tiltások

Az álmok az elmúlt
Korábbi létünkéből
Megmaradt repeszek
Furcsa üzenetek
Rejtélyes és kódolt
Tiltások parancsok

Bizonytalansági reláció

A dolgok mélyére
Hatolni soha nem
Felesleges pedig
Az ismerni vágyott
Principiumoknak
Torzítása sajnós
Elkerülhetetlen

Groteszk halálangyalkák

Magányok gögje
Gúnnal szembeköpvé
Kis halálangyalka
Sonkának felkötve
Lóg a kéményünkéből

Holdév

A fogyó fehér hold
A sorvadó, egyre kicsinyülő világ
Fennkölt ikerpárja
Hanyatlás tündére
Csalódottak bére
Éji fehér kobold

Mélyvilág

Halovány bőrlebeny
Zárul vén szememre
Ma is beköszönt
A földalatti este
Üszkös halál faként
Rámdőlt életálmom
Keresztre feszülök
Éber fénycsóvádton

A cél a keresés

Borzalmas barlangok
Labirintusában
Menekülünk éjtől
Hajnalig a mából
Fiktív csúcsok felé
Nyomulnak és várnak
Nemlétező utak
Vonzanak lefelé
Feneketlen kutak
Mélyükön életem
Végem és kezdetem

A cél a keresés
A soha véget nem
Érő befejezés

„De ez az én utam”

Az idők kezdetén
Elindult, véget ért
Majd újfent útra kelt
Pompázatos körtánc
Mindenki részese
Hőse és eszköze
Olykor szünetelünk
Kiszállunk de újra
Egyre szebb köntösben
Minden távozásunk
Után visszatérünk
Majd Istentől kérünk
Végső nyugodalmat
És örök életet
Egész életutam
Hozzád vezet Uram
Ég felé kiáltok
Elkerül az átok

Akvarellek

Nuridsány Éva képeihez

(...)

A messziség az időben.
Felhők a fű harmatából.
Szívverések a csöndben.
Egy pillanat a magányból.

(...)

Nádas ölelte vizekben
hol van a csörgedező vágy?
Nem tudja a víz, hol a part,
s azt se, mikor nőtt tová.

(...)

Megrettensz, hogy pattanásig
égsz a lázban
a hegyekből lezúduló
árvaságban.

(2019)

Müteremből

[Az ablakok mögött...]

Maksai János festménye nyomán

Az ablakok mögött a zúzmarás
február, a kihült szoba, az asztalon
félbe tört kenyér, megárvult kanál,
s valamilyen pókhálós szomorúság.

S az ablakok mögött úgy énekel
a nyár, fénylik a levegő, langyos
szellő csatangol a kertben, mintha
nem tudná, hogy létezik halál.

(2019)

Tavaszi

Pillanatkép Gaál András festményéhez

Mint száradó ruhák:
lengnek a szélben a felhők.
Beporozzák a méhek a fenyőszaggást.
Te egy fűszál tövében matatsz.
Én csukott szemmel találok haza.

(2019)

Zaklatolás

Weöres Sándornak ajánlva

Tatamta-tam, tatamta-tam...
Magam vagyok – s a csillagok,
befagynak ott az ablakok.

Tatamta-tamtam, tatamta-tamtam...
Veled daloltam karéjnyi holdban
s bolond akolban, ha senki voltam.

Tatam-tatamta-tamtam, tatam-tatamta-tamtam...
Szelíd futamra vártam lopott királyi nászban,
s helyette tünde lángban fa-csontjaimba fáztam.

Tatam-tatam, tatam-tatam...
Ha én a vágy, te még a nyár.
Madár leszáll. Vonat megáll.

(2019)

József Attila dialógusok

Ugyan kérem, mondja, mi ez a vonatos story? Folyton ezen ketyeg. Lassan unalmas. Mit akar kihozni belőle? Hiába magyarázom önnek. Nem érti a lényegét. Pontosítok, nem akarja megérteni a lényegét. Önnek a vonat egy pusztajármű. Sínekkel. Szerelvényekkel. Mozdonyvezetővel. Jegyellenőrrel. Állomással. Vonatjeggyel. Igen, kérem, ez ennyire egyszerű. Egy közlekedési eszköz, ami elvisz A-ból a B-be. Ennyi. Télen megfagy rajta, nyáron az izzadtság-szagtól és a döglesztő melegtől öklendezve menekül egyik fülkéből a másikba. És az a zötyögés, kérem, és az a bűz. Igen. Az a szag. Tipikus vonat-szag és ritmusos ütem, amit ha hosszú út után leszáll, még órákig hall. Dobol a dobhártyája. Fülbezötyögő melódia. Ha ráhangolódok, már hallom is. Ha! Hallja? Nem, már évek óta nem utaztam vonaton. Maga mikor szállt fel utoljára? A héten. És mi volt az úti cél? Semmi, kérem, csak vonatoztam. Egyedül? Nem. Velem volt József Attila összese is.

#nemvagyegyedülatikám

Igen, kérem, hallgatom. Jaj, nekem ez nagyon új. Tudja, még sosem... Igen, ezzel vannak még páran, de kérem, ne aggódjon, mondja, miért jött. Nem tudom, azt mondták, utána jobb lesz. Megszűnik a fájdalom. Mert tudja. Nagyon fáj! Hogy ön majd segít. Értem. Bizonyára akkor már minden kötél szakadt, hogy eljött. De megnyugtathatom. Minden orvosolható. Jó kezekben van. Vegyen egy nagy levegőt. Bordakosárba. Ne nézzen ily hitetlenkedve rám, kérem, nem bevásárlókosarat mondtam. Szívja mellre. Úgy. Most pedig fújja ki. Még egyszer. Ismételje meg. Újra. Nagy levegő. Fújja ki. Ürítse ki teljesen a tüdejét. Ezt még tízszer. Tízszer? De hát kérem, kifogyok a szuszából. Ugyan, ne aggódjon. Csak lélegezzen. De uram, nem épp ezért jöttem. Lélegezni otthon is tudok. Ezért jött, csak nem tudott róla. A lelkét szeretné meggyógyítani. Ahhoz pedig nem kell vegyen mást csak

#levegőt.

Uram. Kérem, menjen tovább. Itt nem állhat meg, sajnálom. Hogy-hogy nem állhatok meg? Hol írja? Egy tábla sincs erre. Nem állhat meg és kész. Maga mégis kicsoda, hogy megtiltsa? Itt terveztem megpihenni. Már eldöntöttem. Jó előre kinéztem a helyet. Itt pont megfelelné. Sajnálom, de el kell keserítenem. Ez a hely már foglalt. S ki foglalta le? Mikor? Milyen joggal? Én. Alanyi

jogon. 1937. december 3-án. Ez a sínszakasz az enyém. Maga keressen magának jobb halált. Ez az opció már elkelt.

#józsefattila

Haló. Haló. Kérem. Segítsenek. Kérem... Jó napot. Ön a segélyhívó számot hívta. Tartsa a vonatot. Azonnal kapcsoljuk. Telefonbeszélgetését rögzítjük. Megértését köszönjük. I-igen. Rendben. Haló. Jó napot kívánok. Nevét, címét. Jó napot. Attila. Váci Utca 9. Ön ki? Jó napot, Attila. Flóra vagyok. Kérem, mondja, mi történt. Küldjünk ki önért autót? Mentőt? Tűzoltókat? Flóra, ugye? Igen. Kérem, uram, mi a baj? Tudja, azt hiszem, meg fogok halni. Ismét. Talán eltűnök hirtelen. Mozdulni se bírok. Levegőt! Tudja, levegőt is alig kapok! S már egy hete csak... Uram, nem értem, mit beszél. A mentősök úton vannak. Eltört valamije? Nem hiszem, Nóra, v-vagyis Flóra. De. Fáj. Nagyon fáj. Azt se tudom, hol vagyok. Csak egy szoba meg egy plexifal. Uram, de otthon van, ugye? Nem. Akkor? Nem tudom, várjon, körülnézek. Nem látok senkit. Pedig még nemrég mintha millió szempár szegeződött volna rám. Nem értem. Beszéljen világosan. Üljön le. Rendben. Ülök. Le tudná írni, mi és hogyan történt? Flóra, ugye? Igen. Nem is értem, Flóra. Minden rendben volt. Ahogy szokott. De már harmad napja nem eszek. Akkor, Attila lehet az a baj. Nagyon rosszul vagyok, tudja, a vasútnál lakom. Erre sok vonat jön-megy. Nem értem. Ezzel mit akar mondani, Attila? Kérem, szólítson Atikámnak! Tudja, én meghalok. Uram. Atikám. Nem vérzik sehol, ugye? Érkezik a mentősereg. Flóra, magának igazán szép hangja van, még szívesen elhallgatnám, de el kell tegyem a kést a kezemből. Na meg átváltok repülő üzemmódba. Leoltották a villanyt. Kezdődik!

Nincs hálózati kapcsolat. A hívott szám nem elérhető. Kérem az előadás végén tárcsázza újra.

#mondjadatikám
#pestiszínház
#vecseihmiklós
#nézzétekmegtiis

Legénykérés

Az asszony szívóssággal leplezett fáradtsággal szaporázta az utat hazafelé. Hátára vetett, frissen lesarabolt lucernával, répalevéllel teletömött harazsákat cipelt, ami ugyan nem volt nehéz, de ebben a hőségben éppen eléggé bágyasztó, kényelmetlen teher. Pedig már későre járt, a hosszúra nyúló nyári esték utolsó szakaszában, amikor a Nap már lenyugodott, de égi pírja még sokáig világít. Óvatosan kerülgette az utat hosszában barázdáló mély, betonszáraz keréknyomokat, tekintete azonban mégsem az út göröngyeit látta, hanem valami mást, végképp múltba veszett emlékek egymással vetélkedő tűzijáték parádéját. Jó ideje már, hogy szinte kizárólag ezeknek az emlékeknek szentelte minden lehetséges figyelmét. Emlékei labirintusában tévelyegve érkezett be a faluba, ami olyan kicsinyke volt, hogy az óvatlan ember egykettőre a másik végén ért ki belőle. Az asszonyt azonban megvédte sértetlenként megmaradt nem tudatos énjé: háza elé érkezve rántott egyet a harazsákon és egyetlen lendülettel áthágta azt a tizenhat megkopott téglalépcsőt, amit még férjével raktak évtizedekkel ezelőtt az agyagos oldalba. Az udvarba lépve elébe szaladt egy loboncos, csaholó eb, de ügyet sem vetett rá, zsákjától kívánt mihamarább megszabadulni. Csak ekkor szaladt ki a száján egy elfojtott sóhaj. Megizzadt homlokáról kötényébe törölte verejtékét, és a kút felé indult.

A szárnyas-jószág nagy ricsajt csapott érkezésén, tülekedve vették körül a harazsákat és huzigálni kezdték a kilógó leveleket. Nem is szólt rájuk, csak mozdulatával hessentette el őket, és egy fejedelem adakozó gesztusával közibük szórta az áhított eleséget. Otthon volt, a házában, mégis valahogy idegenként tett-vett. Olyasfajta tartózkodással, amit csak az vett volna észre, aki már korábbról ismerte őt. Ám most, az este közeledtével már senki sem akadt, aki lépéscsőjére tette volna lábát, vagy legalább egy vakkantásra készítette volna örömtől viháncoló kutyáját. A kúthoz lépett és begyakorlott mozdulattal leengedte az ütött-kopott vödört, ami nagy csobbanással jelezte célhoz érkezését. A beállott csendességből megérezte a vödör elmerülését és anélkül, hogy a kútba nézett volna, teste teljes erőbevetésével húzni kezdte a vizet.

Minden, de minden ezzel kezdődött. A víz húzással. De még nagyon régen. És nem is itt, hanem a szülői házban. Ami már rég nincsen, mert leégett. Talán igaz sem volt. Mégis mindannyiszor rá gondolt, amikor a kúttal foglalatoskodott. Az pedig naponta többször is megesett.

Akkor meg lánynak tudhatta magát. A haját két kis csutaknyi varkocsban hordta. Leszorított, hátrasimított mélybarna haja így még jobban kiemelte magas homlokát. Ami alatt két erősen megrajzolt boltív védelmében két ragyogó

szén-szemecské parázslott. Nem akadt legény a faluban, akit ez a parázs zavarba ne hozott volna. Egyikük meg is mondta neki, hogy nem állja a nézését. „Akkor ne nézz rám” – felelte neki. Ezzel a legénnyel gyorsan elvégezte. Attól kezdve soha rá sem nézett. Azt azonban mégsem tudta, ki lett volna igazán kedvére való. A szíve eltelt vágyakozással, éjszakánként homályos érzések gyötörték, de mindez nem irányult senkire, csak sajgott kínzón, megfoghatatlanul. Meg akkor sem tudta, hogy megindult benne valami, amikor a télutón a farsangi mulatságban az egyik legény feltűnően kereste a tekintetét, állta is, olyannyira, hogy azon vette észre magát, hogy ő visszakozott. Ezt eddig meg egyszer sem tapasztalta, hiszen kedvét lelte abban, hogy nézésével zavarba hozta a málé legényeket. Ez azonban, ez új legény volt, nem azok közül való, akikkel együtt nőtt fel. Tavalý érkezett a faluba, azokkal, akik valahonnan messziről, Erdélyből telepedtek át ide. Eleinte furcsálkodtak tőlük, mert másképp fűzték a szót, akivel szóba álltak. Nem győzött csodálkozni, hogy így is lehet beszélni. Ő ugyan a bálig egyszer sem hallotta szólni őket, csak másoktól tudta, hogy így van. Ez a legény a bál óta mindig úgy irányította, hogy a házuk előtt vigyen el az útja. Amikor az a nagy hó esett, és már szinte a házakból kijönni sem lehetett, reggel eléjük vontatta a hóékét és széles utat járt ki a szürkéivel. Akkor az apja hosszan ránézett, de nem szólt semmit. Maga sem tudta, örüljön e vagy bosszankodjon. Ő is a saját feje szerint nősült, de a felesége sem sokat kérdezgette a szüleit, amikor összejöttek. Hanem azért ez most mégis más, mert ez a legény idegen, senki semmit nem tud róla. Bizonyítania kell hát, hosszan, élet-hossziglan bizonyítani. Először a falu előtt, de ő előttük is, fáradhatatlanul.

A hó eltakarítása után a természet is meggondolta magát: a dombhátról és rejtőzködő bozótos völgyhajlatokból is kiűzte a telet és nyugtalanságot keltett minden élőben. Nem is állta már meg a legény, hogy előbbre ne vigye a reményei szerint kettőjük ügyét. Már lekókadóban voltak a kiskertben a hóvirágok, és nyiladozni kezdtek az ibolyák, amikor az egyik langyos estén nekibuzdulva húzni kezdte a vizet. Nem sietve, de tempósan, energikusan. Egy nótát dúdolt, csak úgy magában, nemrég hallotta, így akár gyakorlásnak is vehette volna akárki. Ezért nem vette észre, hogy valaki a háta mögé lopózott és mozdulatait figyelte. Amikor a vödör felérkezett, a kút föle hajolt, hogy a káva szélére kiemelhesse a vödröt. Ez volt az egész vízhúzás legnehezebb pontja, ügyelni kellett, nehogy a vödör visszarántsa, vagy a kútba hulljon az egész. Nagy locsogás hallatszott ilyenkor, a bádognödör jellegzetes csattanása nyugtatta csak meg, ha végre kiemelte a kávara. Most azonban furcsa dolgot tapasztalt: nem zörrent meg a vödör, hanem egyszeriben könnyűnek tűnt és szinte kirepült a kútból, anélkül, hogy akar egyetlen csepp víz is kihullott volna. Valami nagy melegséget érzett hátulról, erőtől duzzadó, dohányfüsttől pácolt férfitestet. Hátra akart fordulni, de a test nem engedte, hanem egy kéz a derekát átkarolta, a másik meg kiöntötte a vödröt és újra leengedte a kútba. Szólni sem tudott a meglepe-

téstől, pedig kiáltani szeretett volna. Azt hitte, menten elájul, de az erős szorítás nem engedte, ráadásul még erősebbé is vált, már-már fájdalmassá, mégis minden eddigi érzésnél kellemesebbé, kívánatosabbá. Hogy a ki a tettes, csak sejtette: a bál óta nem feledte el ezt a férfillatot, vágyott utána, hogy újra érezze, és most elgyengültek a lábai a bizonyosságtól.

„Leszel a feleségem?” – ezt súgta a fülébe, de úgy, olyan bűgő hangon, amittől leragadt a nyelve. Kiabálni kellett volna, segítségért kiáltani, de egy árva hang nem jött ki a torkán. Csak a fejét rázta, amit rábólintásnak is lehetett tekinteni, a legény annak is vette, és egy maga számára is váratlan fordulattal maga fele fordította a lányt és szájon csókolta. A vödör már régen lemerült a kút fenekére, de a hosszúra nyúlt csók miatt most ugyancsak várhatott. Soha semmi nem lepte meg annyira, mint ez a csók. Mindezidáig úgy hitte, hogy azt csak arcra, vagy kézre adhatják. Azt hitte, elsüllyed a kút fenekére, de ha az meg is történik, nem baj, csak a bizsergés maradjon. A legény egyszer csak lazított a szorításon, és húzni kezdte a vizet. Teljesen elengedte a lány derekát, hadd tegyen azt, amit akar, hiszen most rajta a sor, neki kell a történetekre megfelelnie. Ezt a lány is sejtette, csak azt nem tudta, hogy miképp. Ezt bezzeg nem mondta el sem az anyja, sem az apja.

„Maga, maga... maga gonosz, parázna ember!” – fakadt ki dühösen, és vilámló szemeit azok hatalmában bízva a legényre sugározta. Csakhogy az, akár egy tűzoltó, vagy talán sámán? – még csak meg sem ijedt, sőt, bajusza sarkába kis mosolyt ültetve magabiztosan adta vissza:

„Noné, lám, hát megszólalt a bús gerlicemadár. Aztán mindjárt milyen mérges! Egy kis csók miatt! Tán biz' a kicsiny csőrét a vadvirágokra pazarolja?”

Erre megint nem lehetett értelmesen válaszolni, pedig kellett volna, de a harang csak az elfúlás hangjait húzta elő, azokat pedig inkább vissza kellett volna fogni, mert nem álltak neki sehogyan sem jól.

„Menjen, menjen innét! Tudok én magam is vizet húzni! És ha tudni akarja, majd párt is én választok magamnak!”

Még folytatni akarta, de az erőszakos legény közbeszólt: és mikor lesz a legénykérés?

Ezzel aztán végképp kiváltotta mindazt az ellenállást, amit nem akart, és amit nem is kellett volna. De a legény is rájött, hogy túllőtt a célon, hiszen ő is a szelíd, barátságos együttlétet akarta, a legénykérés csak kicsúszott a száján, jóval előbb vallotta meg magát, mint ahogy neki tetsző választ kaphatott volna rá. Most aztán törhette a fejét, hogyan a vissza és az előre.

Addig törte a fejét, amíg aztán behívták katonának. Be, a háborúba. Nem is jött onnan vissza soha többé.

Üszköt ragad

Sosem bocsátják majd meg: annyiszor
nyílik-csukódik bennem egy trezor
és nevek, rangok, címek, rejtjelek
terítik be a médiateret,
ahányszor az a perc eszembe jut,
mikor az egyszemélyes háborút
kezdtem játszmaik ellen, ellenük;
ne mondjátok, hogy hagyjuk, nincs nevük,
rágyújtottak, köszöntek, jó napot,
csak sört kértem, ők négy unikumot,
zsebemben minimagnó surrogott,
koncentrálnom kell, mennyit mondhatok,
és mi az, ami közszájon forog,
– amit már tudnak, nem lehet titok –,
vékony fonálon, szakadék felett
egyensúlyozva, úgy, ahogy lehet,
csak imbolyogtam, mint a gyertyaláng,
üres szavakkal: voltaképp, gyanánt,
tulajdonképpen, lényegében,
az összefüggést, ha értem, mégsem értem,
de látnom kellett éjjel-nappal ébren,
babakocsi gurul a ferde fényben,
patyomkin-lépcsővé lett ürességen
bukdos, kacsázik égig, tengerig;
csak abban bíztam, hamar eltelik
pár évtized, és az leszek megint,
anyám fia és lányom édesapja,
a diktátorokat kirakom a napra,
tányérnyalóik hada szertefut,
s a rendszer, mint a homok, szétpereg,
a fűben fekszem, jönnek emberek,
és újraéleszt, aki megtalál,
a megbocsátás ott már nem halál,
és nyílegyenes lesz a hazaút,
és elmondhatom, védtem magamat,
hogy ne vegyék el tőlem lányomat,

és megátkozom azokat, akik
a sárba szórták plüssjátékait,
és befejezem homlokom mögött
a félig megírt költeményeket,
egyensúlyozva, úgy, ahogy lehet,
vékony fonálon, szakadék felett.

Kettős játékot próbált játszani
a megszarolt kis vidéki tanár,
az árokparton összerugdosott
jámbor poéta, ma is az vagyok,
sárral kevert vér nekem is jutott,
és ez nem festék, nem költői kép,
ütöttek, hogy a magnót elvegyék.

Ne mondjátok, hogy oly mindegy ma már,
így jártál, balek, oda se neki.
Nem kell se vád, se bűnhődés, se gyász,
előre nézz, hogy el ne ess, vigyázz,
a múlt azé, ki megművelheti.

Ne mondjátok, hogy hagyjuk, nincs nevük,
mert jól tudom, hogy *Hajnal, Kazai*,
a gyilkos rendszer kis kápójai
jól élnek ma is, nyugdíjuk magas,
bűneikért sosem járt kurtavas,
mindegyik „tisztá”, „bátor”, „jellemes”,
a Parlamentnél kormányellenes
tüntetéseken szelfizik maguk,
szabadságzsírtól fénylik homlokuk,
demokratává lett már mindegyik,
bontják a törvény szövedékeit.

Ne mondjátok, hogy elmúlt az a kor,
felejtsem végre, hisz ebcson t beforr.
A rendszer működése ugyanaz,
csak precízebb és alattomosabb.
A zászlók mások, meg a címerek,
és rövidebbek most a jelszavak,
könnyebben megjegyezhetők,

szabad minden, cáfolni nem szabad,
ők nem törik ki soha nyakukat,
az biztosítja biztonságukat,
hogy szolgálhatnak idegeneket,
nyers hús fölött keringő legyeket,
mizantróp arcú bankománokat,
selyemnyakkendő s jogüzéreket.
A bűnszervezet ma is működik,
csak megváltoztak fő módszereik,
demokrácia látszata mögött
pörögnek már a Deep State eszközök,
finoman szerzett információk,
tudatformáló hadműveletek,
játszmák, kampányok, háttérhatalom,
ugrálnak kamuprofilok között,
ellenőriznek jelszót, verseket,
benéznek minden ablakon.
Ügynökhad helyett „megnyert emberek”
hozzák-viszik a hamis híreket,
aktív intézkedések szélkakasai,
ahogy vezérlik őket, úgy cselekszenek.

S hogy kik vezérlik? Kell-e mondani?
Triplán fedett urak, a szakma csúcsai,
az arctalan, orcátlan főnökök.
Ha egyet kilősz, lép helyébe más,
hiábavaló itt minden lázadás.

Ne mondjátok, hogy ezt se mondhatom,
hogy új korszak jött, jobb a hatalom,
szabadság, ünnep, blabla, blabla.
Amit tudni akartam akkor, már tudom.
Szerintük azt is, amit nem szabadna.
Többször feküdtem kiszolgáltatottan,
betonjárdán, ágyon, vagy műtőasztalon,
ájultan, alva, leszédálva,
s fölöttem állni mindig őket láttam,
a két kápót, akiknek hajdan mindhiába
könyörögtem, hogy hagyjanak magamra.

Látszólag hagytak. Rendszerváltozás –

csipogta folyvást minden médium.
Kíváncsi voltam, lesz-e itt hazám,
pedig csak farizeusváltás
zajlott egy szabad szombaton.
Egy álszent arc az ajánlatot súgta:
ki átáll, rögtön eltűnik a múltja,
nem lesz több ilyen pompás alkalom,
most akciós a megigazulás!
És válaszoltam: így nem akarom.
Sokan álltak sorba akkor ott,
ismertem legtöbbjüket név szerint,
és azt is, hányperhányasok.
Előljáróik tudták, mit tudok,
így lettem fogoly. Nincs feloldozás.

Láncukon telt el harminchárom év,
ellenőrizték minden szavamat,
bombát kerestek verssorok között,
átkutatták az íróasztalom,
elkergették a barátaimat,
karaktergyilkos osztag üldözött,
„megnyert emberük” ágyamba feküdt,
ott voltak mindig. Mindig, mindenütt.

Hogy bírtam, magam sem tudom.
A titkos írás volt az oltalom,
a versek, miket úgy kellett mondanom,
hogy ne hallhassa soha senki más.
Most ennek vége. Ez a lázadás!
Osszátok, adjátok tovább!

Az vagyok végre, aki nem lehettem,
magyar költő, szerintük ismeretlen,
de aki többé semmiről se hallgat,
attól se fél, hogy holnap belehalhat.
Nem veszthet semmit. Nincs benne alázat.
Üszköt ragad, hogy felgyújtsa a házat.

Kuvikhangon

késeivel játszik az ég
megsebzi magát
vesszőzik a szelet a fák
kútkávához csillag koccan
szikrát vet
jeges sarokvasukon
kapuk nyöszörögnek
kuvikhangon huhog rám a magány

Éjszakai naplójegyzet

Zalán Tibornak

A vonagló ősz hideg ölében matatok. Néma, fehér vihogás a köd. A semmi mosolya. Kiterített halott a folyó, fölé hajló fűzfák hajukkal simítják. Isten véres labdát hajít felém, a Holdat. Elkapom, és játszani megyek.

A Mikulás segédje

Ballagtam hazafelé. Már sötét volt. A lakótelepi lámpák a gomolygó párában csak szűrten adtak látható világot. Ez a korai sötétség mindig depressziós hangulatba hozott. Advent volt már. Égtek a gyertyák, az ajtókon koszorúk lógtak. Mindenki várta közbeeső dicsként Nikolaust, a Mikulást. Mikor is jön? December 5-én, 6-án? Tömött, drága csizmákba, pufók arcú kölyköknek szülők suvicolta cipőkbe... Az ablakok belső párkányain a fűtött lakásokba. A lényeg, égtek a gyertyát, lógtak a koszorúk és várták a Téalapót. A csomagosztás intézményesített rendje is teljesült. (1 db gyerek, 1 db csomag) Az adminisztráció darabosított rendje lélekemelő hatásaival megint elért mindent.

Ballagtam hazafelé. Találkozni akartam Gáborral, akit Gábornak én neveztem el... Hajléktalan volt, bozontos földig érő koszos lódenkabátban járta városunk ezen szögletét. Többször láttam és többször ráköszöntem. Kukázott. A teritórium lépcsőházunk közelébe esett. Próbáltam kiismerni ezt az életmódot, de féltésével élettársam eltiltott ettől a próbálkozástól. Hozzá kell tennem, hogy tudta nélkül titokban mégis kipróbáltam... De mindentől és mindenkitől függetlenül már Advent volt, vártuk a Téalapót. Figyeltem, kerestem Gábort. Említettem neki a „kuka-dolgot”. Közölte velem egy mélyről jövő horkantással, hogy a területek fél vannak osztva és ha ebbe belenyúlok, akár meg is murdelhatok. Advent volt már, mindenki az elárult békét kereste és csak a magáét a tömegben. Jöttömben-mentemben kerestem Gábort. Mindig megtaláltam az adott helyen, mindig abban az időpontban. Égtek a gyertyák, lógtak a koszorúk és vártuk a Téalapót. Gábort hazafelé a szokásos helyén találtam megint. Szavát vettem.

– Gábor! Holnap jön a Téalapó!

– Tudom, de már nem vagyok gyerek. Itt vackolok egy-két papírdoboz között. A vackom megvéd, ha nagyon hideg lenne. Amikor éppen ráérek sokat olvasok. A Fejér Megyei Hírlapot sikerül kicsennem innen-onnan. Valamikor vegyész mérnök voltam. Szeretek olvasni, de már nem tudok könyveket venni. Nagyon lecsúsztam.

Ajándékcsomagokat cipeltem haza. Gyorsan kiemeltem szatyromból egy jó minőségű bort és átadtam Gábornak. Megöleltük egymást. Nagyon vizes és pállott szaga volt.

– Kérnék még köszönettel valamit. Volna nálad egy toll?

Tollam nem volt, csak egy vastagon fogó fekete filctoll, amit a kezébe nyomtam. Még megkérdeztem tőle, ha dolgai akadnak, azt hol végzi?

– Ott, ahol a kutyák, az ölben tartott kedvencek, a dolgomat szükség szerint a nekik biztosított zacskóba teszem. Nekik kutyaként megjár. Gondolom, emberként nekem is. Mivel még talán ember vagyok.

Fekete filcemet és egy jó üveg boromat hátrahagyva ballagtam haza. Napokkal később vackának helyén egy nagyméretű kartondobozból kiszakított darabon láttam fekete filctollal a felírást: KÖSZÖNÖM BARÁTOM A FINOM BORT. ELMENTEM SEGÍTŐNEK A MIKULÁSHOZ, DE NEM FELEJTELEK EL SOHA...

Gábort többet nem láttam, végleg elnyelte a tél démoni gyomra. A szállingózó hóesésben másként nyitottam ki a lépcsőház ajtaját, mert megváltoztak az idők ízei és a Mikulás sem a régi már...

Választás

Ha van Isten háta mögötti település, akkor Lukamcsörte az az. Lukamcsörte ezeregyszáz lelket számláló, még a történelem előtti időszakból származtatható falu. Bár erre tárgyi bizonyítékok és egyéb leletek hiányában csak következtetni lehet. Sűrű erdőbozont gyűrűjében leledző zsákfalú. Lakosai jámbor népek, zömük nyugdíjból él. Kocsmája viszont messze földön híres. Kultúrház, könyvtár és mozi is egyben. Ezért van néha az, hogy aki betér ide olvasni, az esetleg részegen tántorog haza. A mozi meg nagyon ritkán üzemel, de ez érthető a számítógépek, okos telefonok korában. A kultúra meg a műveltség egy-két fröccs között terjed magától is. A kocsmáros egyben könyvtáros és kultúrházvezető is. Lukamcsörte ezen adottságával messze megelőzte az intézményi összevonások korát. A faluban valójában sosem történik semmi érdekesség, ami lázba hozhatná a lakosságot. A helyi választás viszont mindig indulatokat szabadít fel. Napokig, hetekig eltart az apróbb és nagyobb botrányokkal tarkított korteshadjárat. Legutóbb két jelölt között dúlt párviadal a polgármesteri posztért. Piknik Beáta és Lófető Benedek mérték össze erejüket, tehetségüket (és ezek mellett minden egyebet is). A kampány teli volt ígéretekkel: járda, óvoda, futballpálya stb. Ezekből sosem lett semmi, de a választó lakosságot amúgy sem érdekelte mindez. Az egyik jelölt ingyenes bérleteket osztogatott könyvtárlátogatáshoz, a másik jelölt pedig mozijegyeket. Így alakult ki az a helyzet, hogy az ellentáborok akarva-akaratlanul találkoztak azon az egy helyen, a kultúrcentrumban, ami valójában a kocsmá volt. Beácska jelölt minden nap új frizurával és frissen lakkozott hosszú körmökkel járkált a falu egyetlen utcáján. Agitációját a kertekből visszatérő enyhén vagy erősebben spicces férfiembernek nagyon szívesen hallgatták. Beácska túlzottan mély dekoltázsa minden szemet vonzott és tartóssá tette a figyelmet. Benedek törpe póniját sétáltatta szintén az egyetlen utcán. A munkásjáratról lelépő asszonykák oda voltak a mini póniért. Dúlt a harc, pezsgett a helyi politikai élet. Lukamcsörte egyetlen

intézményében a kocsmában, ami egyben maga volt a kultúrcentrum is. Hihetnénk, hogy a jelöltek az éles küzdelemben egymást rágalmozva kampányoltak, de Beácska és Benedek között nem húzódtak sem árkok, sem határok és az utálat gyomjai sem vertek gyökeret. Az országos média is közölte, hogy „a jelöltek mellett és ellene legalább két fő, de legfeljebb kettő olyan érv hangzott el, ami megválasztásukat indokoltta illetve indokolatlanná teszi”. A nép viszont lelkiileg izzott és aktiválta magát. Számos fórumot, összejövetelet tartottak a kultúrcentrumban, ami valójában a kocsmában volt. A faluban évek óta nem működött óvoda és iskola sem, de, hogy legyen végre valami ezért ötletek százai születtek a falusi turizmus élénkítése érdekében. Nagy idegenforgalmi látványosságok mellett érveltek az emberek. Eljött a választás napja. A választást abszolút többséggel Beácska nyerte meg egészen biztosan mellbőségéből fakadó adottságai miatt. Mielőtt választási csalásra, visszaélésre gondolnánk, tisztázni kell, hogy Beácska mellbőségi mutatói Benedek visszalépését eredményezték. Leánykérés lett a korteshadjárat vége. Benedek a választást megelőző napokban eljegyezte Beácskát, és mint vőlegény már nem akart ellenfél lenni. Rendkívüli esemény sem történt a választás napján. Csupán egyetlen helyre kellett mozgóurnát vinni, a Szutyok Pistához, mivel előző napon jól beivott a kotlósból és nem tudott leszállni a kertvégi budiról. Nagy tervek, szerény eredmények... Lukamcsörtén azóta sem működik óvoda, iskola és a futballpálya sem épült meg a beígért járdákkal. De mindezekre valójában sosem volt határozott igény. A kultúrcentrum viszont, ami valójában kocsmában, jól és permanens módon működik. Piknik Beáta polgármester és Lófető Benedek házastársakként élnek. Néha együtt sétáltatják a pónit a falu egyetlen utcáján. Mindezek mellett a házaspár a faluszéli ingoványos gödrökben egy pingvinkolónia létrehozásán fáradozik, hogy Lukamcsörte felvirágzását végre megláthassa az egész világ.

Két hét

Két hétre elutazott és
két hétig nem láttam a
fekete övtáskáját
a biciklijét
a szanaszét tört telefonját
a haját ahogy nem áll sehogy
a szemét ami vagy zöld vagy kék
a humorát
a rosszkedvét
a jókedvét
az ujjait
a száját
a nyelvét
a mágneses térdszalagját
a horzsolást a térde alatt
a verseim utáni érdeklődést
a rozét amiből megiszik egy üveggel
a bizonytalan járását

De két hét után hazajött
és újra láttam a
fekete övtáskáját
a biciklijét
a szanaszét tört telefonját
a haját ahogy nem áll sehogy
a szemét ami vagy zöld vagy kék
a humorát
a rosszkedvét
a jókedvét
az ujjait
a száját
a nyelvét
a mágneses térdszalagját
a horzsolást a térde alatt
a verseim utáni érdeklődést
a rozét amiből megiszik egy üveggel
a bizonytalan járását

és csak ültem és sírtam és ittam.

N. tér

Egy hete késik. A naptár szerint. Ötletem sincs, hogyan mondom el neki. Az internetes oldalakon már a babaholmikát böngézem és fiúneveken gondolkodom. Persze még korántsem biztos semmi.

Megbeszéltük, hogy az N. téri kis kávézóban fogunk találkozni. Rohanok a busz után, de a sofőr az orrom előtt csukja be az ajtót. Szentségelek. Hívom. Kicseng. Felveszi. Nevet. Azt mondja, ne aggódjak, megvár.

Valóban ott ül a kávézó teraszán. Mosolyog és kihúzza a székét. Rendel. Fogja a kezemet. Iszogatunk. Valaki telefonál neki. Szabadkozik, hogy fontos, mert az irodából hívják. Öt perc, és itt van.

Addig én kimegyek a mosdóba. Émelygés fog el. Sápadok. Egy pillanatig a hasamon pihentetem a kezemet. Úgy döntök, mégsem ma mondom el neki.

Három nap múlva újra találkozunk.
Mosolyog és megölel.
Majd leültet, hogy elmagyarázza, miért
nem tud szeretni engem.

A gyulladás asztronautái

Szöveg Szakállas Zsolt Fotogén Rítusok c. kiállításához

ki tudja, honnét érkeznek az orvosságzagú madarak
– sárgásbarna gyógyszeres dobozokba tojják apró fehér tojásaikat
amiket aztán migrénes hölgyek ropogtatnak mint lovak a kockacukrot
a fejfájás hosszú vörös gilisztái kifordulnak orrukból és a gyűrűs
férgék a földbe rágják magukat hogy vörös fájdalmat vigyenek
a bolygó középpontjába mert a fájdalom mindig mindenek a közepébe
kívánczik – ott a fájdalom a szavak közepén – ott a fájdalom a festmények
közepén
– ott a fájdalom minden férfi és női test közepén –
tyúkszem vagy, vagy rózsza? – jössz és hozod magaddal a bőr-szagod,
a hús-szagod, a nyál-szagod, a hús-nyál szagod – a rózsaszín konnektor-szagod,
a szíved egy gyertyalángtól lángra kapott istálló-szagod
és elkeveredik az én bőr-szagommal, hús-szagommal, nyál-szagommal, hús-
nyál szagommal,
kényszerzubbonyba szórt hamu-szagommal, szívpitvar szárnyú lámpafényben
megsült molylepke szagommal
– tyúkszem vagyok és rózsza – a bolygó fájdalmas, szépséges kinövése és
leakasztanak a kacagó falusi kislányok,
és leakasztanak a kacagó városi bőrgyógyászok – és jönnek az orvosságzagú
madarak
hogy gyógyulást hozzanak de gyógyulni csak a színektől lehet
és a madarak tojásai fehérek túlon túl fehérek
és az életadó ondó is fehér túlon túl fehér
lásd be üres gyógyszer-fehérség a világ a fájdalom parázsvörös gilisztái nélkül
amibe patinazöldet kell csapni amibe karamellszint kell csepegtetni
amibe kalapáccsal kell beleverni a kátrányfeketét
kozmosz szín-orgiába kell mártogatni a fehér csontokat hogy tarka
legyen minden halott álma – a túlvilág az ecsetben lakik és minden az ecsetben
lakik
gőzölgő kutyák – daganat-matrac – az akasztás fohásza
végrendelet vagy, a demokrácia elkavart poggyásza
test-látás, moszatnyál, perc-hús és kút-pokol
szintelen a halál mi nyomokban lohol
közkampón közcsüngünk közhintán közhányunk

beszelnénk egymással de nincsen tolmácsunk
és közhimnuszot pengetünk a vályú-hárfán de a káosz nem hazudik – egyedül a
káosz nem hazudik
– mert a káosz tyúkszem és rózsa
fáj és illatos – belobban és hervad – s ez itt a tabuzóna:
fókavadászok nyúzzák le a saját bőrüket és felöltöztetik a sarkvidéki állatokat
– majd vörös bójákként fürdőznek a hideg, sós óceánban – húsuk megannyi
összekapaszkodott szenvedésgiliszta
– a mélybe úsznak megkeresni a világ fájalmát – ők a gyulladás asztronautái
művészek akik azt hiszik a saját kínyaikkal kioltják a világ fájalmát
szívükben Krisztus aki zongorahúrokból fon tövviskoszorút a fejére miközben
régieket dúdol s apró hordályakat könnyezik
Isten most keveri álmaink új színeit a felhőpalettákon

Czine Árpád: Fogságban – 1.

Érvénytelen evidenciák

– A tudományos életben egyre elterjedtebb az a vélekedés – kezdte meg előadását – hogy az élet az egyetlen, amibe bele lehet halni.

A teremben egyre hangosabb a morgás, sőt a zajongás is erősödött. Volt, aki nem tudta türtőztetni és bekiabált.

– Még hogy az élet! A születés, tanult barátom. Már a születéssel kezdődik.

– Már Hérodotosz is...

– Az is meghalt? Ne mondja!

– Erató mindennek az oka. Ki kérte, hogy megszülessen? – szólt közbe egy újabb hang.

A tudós azonban sokkal rutinosabb volt annál, hogy zavartassa magát.

– A programozott sejtihalál mindennek az alapja. az élet nem létezhet megújulás nélkül. A folyamatok lassulása és egyes esetekben a programozott sejtihalál rendjének...

Itt azonban a zajongás, lábdobogás annyira felerősödött, hogy behajtott a jegyzeteit és a hóna alá vette.

Mást azonnal a guta kerülgette volna. A vízió a halálról és a születésről – a valószínűsíthető ok-okozati összefüggés következtében – manifesztálódott volna. Vagy éppen a halálok jelentette volna a cáfolatot?

Az Akadémia ülése félbeszakadt. Politikai hovatarozástól függően csoportokba verődtek és maguk között más köröket és társaságokat pocskondiáztak. Néha egy-egy gúnyos pillantást váltottak, sőt valamely másik csoport inzultálása is megtörtént az érdekes testületben, amelynek életkori átlaga egyre feljebb csúszott a statisztikusok szerint, akik a maguk várában alkottak és az Akadémiát csak kutatásaik célpontjának tekintették. Azonban egyikük sem merte az elhangzott – egymásnak homlokegyenest ellentmondó – tudományos kinyilatkoztatásokat cáfolni vagy megerősíteni.

Így csak a tényre világított rá a statisztika, hogy a halhatatlanok testületéről nyert adatok, a vitaalapol szolgáló referátum kezdő mondatának cáfolatát adták.

Maguk közt ezt úgy értelmezték, hogy jó helyre kell születni.

Lehetőleg úgy, hogy az Akadémia óvó és védő falai, az impozáns épület belső terei megtartsák a becses személyeket az utókor számára.

Ez azonban a feltörekvő nemzedékeket irritálta. De hiába. A felvetett örök igazság, miszerint a halál a születéssel kezdődne, csak azokra érvényes, akik rossz helyre születtek.

Ez a dialektikus igazság évtizedek óta tartja magát a falakon kívül, mivel az épületbe rendes tagként bejutni lehetetlen.

A tiszta – de már némileg viseltes – elmélet tartja magát odabenn, a végvári vitézek elszántságával. A szemlélet pedig az elmélet és az ideológia édes gyermeke.

Vastag kiadványok készültek, amelyeket jórészt a falakon belül forgatták, mivel a külvilág, a fiatalok mintha bojkottálták volna.

Csak a stréberek – akik reménytelenül, de aspiráltak a halhatatlanságra – forgatták nagy élvezettel. Mondván, hogy a halhatatlanság legendája a századok folyamán veszített evidenciájából. Így a matematikai esélyek változása várható.

Azonban a falak közt sehogy sem akart axiómává vagy dogmává merevülni a születés és a halál közötti korreláció.

– A tudományos életben – kezdte meg előadását, az idegen fülnek darabos és kevésbé dallamos nyelvén – egyre elterjedtebb az a vélekedés, hogy az élet az egyetlen, amibe bele lehet halni.

Az előadása – a fegyelmetlen, öregedő testületben – sehogy sem tudott a záró következtetésekkel befejeződni. Hiába a rengeteg publikáció és hivatkozás, pedig a tudományos lapokban található számos előfordulás minősítette a szerzőt.

Méghogy a halál!

Felfelé a Bodrogon

A csónak új meg új lendületet véve siklik a vízen. Csendes a víz, közepes vízállásnál nem túl erős a sodrás. Báméskodhat.

Aztán behúúz. Ezt a hajót – a szakembereknek minden hajó, talán az is, amit hetvenöt éve hajtogatott – ezt a hajót két pár evezővel és gurulópaddal tervezték. Kormányos híján hátra-hátra néz, mint az a politikus, aki minden kampányban a múltat húzza elő. Persze, neki a háta mögött a jövő közeledik, akár sodródó fatörzsek képében. Szinte lehetetlen ezt szélesre épített járművet felborítani, az alján, pont az alján, elhelyezett taréj miatt.

Ha mégis felfordulna, hasonlítana egy hal vagy cetféle uszonyára. De csak a parton látod, amikor a vízből kiemelik. Ugyanis nem borul fel.

Húzza az evezőt, van annyi rutinja és ütemérzéke, hogy egyenesen halad az egyik part mentén, csak ki kell választani, melyiken. Elvileg bárhol kiköthetne. Az ártéri erdő kifut a partra. Sűrű szövevényes ág- és törzsrengeteg. A fák a pusztulásuk után még ácsorognak valameddig.

Ő a korlátnál ácsorog. Elvánszorgott a hídra és a fantázia evezői hajtják előre, folyással szemben. Bár mindenki tudja és tudja ő is, hogy a sodrás már a torkolathoz közelíti. Valami semmi-tengerbe, ahonnan nincs visszatérés,

De csónak még hasítja vizet.

Egy a partra majdnem merőleges, a folyóba zuhant fatörzs, távolról egy birkára vagy talán farkasra hasonlít, amely nem tudott átúszni a túlsó partra, ezért kimászna a vízből – sikertelenül.

Valódi vadvíz-ország. Érzi, amikor kilép a csónakból, hogy bokáig vizes lett az egyik lába, a másik térdig, Sikerült elhagynia a csónakot, kötelet köt a leg-egészségesebb élő fatörzsre. Még nem akarja, hogy a végzet elsodorja a csónakot. Kapcsolatát azzal a világgal, amit általában civilizációnak neveznek.

Civilizációnak, amely béklyót köt a vágyaira, ahol viselkedni kell. Tülekednie az enivalóért. Ez fizikailag is bekövetkezik a bolt pénztáránál vagy az állófogadáson, ahol a legjobb falatokat már más ízlelgeti. Ha jól helyezkedik, úgy hogy lássa közeledő pincért, ha egyáltalán jön... De csak a kiürült tányérokért jön. Ő még reménykedik, hogy kárpótolja az élet legalább egy sütemény erejéig. Vágyik az édességre, amely állítólag mérgező szervezetének, amely közeledik ahhoz a gazdaságossági totálkárhoz, amelyben javítani, operálni nem érdemes.

Visszacsorog a hídhöz, ahol elkötötte valakinek a csónakját. Valakiét, akinek az izmai feszesek. Akinek nem a háta mögött van a jövő, akinek telik kormányosra, szépasszonyra. Borra és bohóságokra. Aki mint a kilátóból, széles horizontú életet lát maga előtt.

Ácsorog a hídon, de senki sem jön a csónakért.

Czine Árpád: Fogságban – 2.

Nem kezdem,

és a legfurcsább az, hogy
azt se tudom, miért nem.
Nem a szavak hiánya:
gesztusait sem értem.

Nem is a ránc az arcon,
vagy a vissza nem térő,
elhanyagolt alkalom.
Csak a rezzenéstelen

elmozdulástól való
állandósult félelem.

miképpen

a szó esélytelen
hallgatok

nem
miképpen felkent magzatod

csak miként magad
klisék mögött

vétkes haszontalan ördögöd

mégse
snassz az ima
formálódik hogy legyen

és összeroppant a kegyelem

Felhők felett

Úgy érzem számtalan napon, hogy
Valahogy mindig félúton vagyok,
Tisztán látom a felhők felett,
Mintha ott lenne a helyem.

Hajnalodik, és a vak homály alól
hatalmas hegy bukkan elő.
Azt vettem észre álmos szememmel,
hogy egyre-egyre nő.

S a fák alatt a dermedt házak
még súlyos álmukat alusszák,
de kelet felől a folyó fölött
már a reggel kúszott ránk.

Czine Árpád: Élniakarás

Óda egy kopjafához

Berek téri halmon kiégett a pázsit,
kopjafa tövében állok napnyugvásig.
Közel a nyárutó, bronz gesztenyét hullat,
bronz gesztenyelevél csillapítja búmat,
tán el is múlasztja, ha elmúlaszthatja,
szememre új idők mosolyát olvasztja,
de a hímes estből kiszólít egy bogár,
és felfedi létét, mi mélyen folydogál.
Így láthatom viszont pelyhedző voltomat:
apám száraz dohánylevelet válogat,
köhögtető porban, rabsággal gyötörten,
miképpen szülője, édesvízű földem s
anyám, édesanyám a törött kezével
– az a nagy boldogság őt se veti széjjel –,
sors-rőzséje alatt szinte kétrét hajlik,
úgy számol el vele az utolsó gallyig.
Ott nyüvöm magam is nikotinszurokban,
csinos ábránd játszik szívemmel titokban,
csodálom termetét, magahordozását,
bár elő nem hívom, soha meg ne lássák,
hogyan elszállt az idő, mire rátaláltam
első életemre a legbensőbb nyárban:
hűség és szeretet mikor jegyben járnak,
nyomban s ingyért segít barát a barátnak,
s egy fenyített világ hátsó fészereiben
jó jövőt nevelnek türelemben, szépen.
Ez új korban mennyi mohóság, düh, rémség!
Hány Szküllá, Kharübdis végzi küldetését!
Örvények peremén billegve miképpen
mentheti meg lelkét honunk a perében?
Lám a földkerekség oly hűtlen és hanyag! –
le sem zárulhatott, csak gyűl a peranyag,
és nem tudja ésszel fölfogni a század,
szent igazat szóló ajak el nem fárad,
küldhetnek cunamit, özön mézes morzsát,
elmocsárosodik minden, mi hazugság.

Ennyiben maradva tovább is mehetnék,
ám a halom kérdez: – Mit gondolsz még, vendég?...–
Sajgásokat hordva, holott gyógyvíz csobog s
el- és visszavárnak furfangos műsorok,
kinek ösztönében egy országnyi alvæg,
Berek közepén is mire gondolhatnék?
Jelfádba fogódzunk, nagykun falu halma!
Tükröd mindnyájunké, s az írás is rajta
miértünk, minekünk – ugyan kinek másnak
hordoznád emlékét a honfoglalásnak?
Isten nyitotta út, győző hittel áldott,
ki mederbe gyűjtött gyökeret, virágot,
becsüld fel, virradat-fényű Bejövetel,
mennyi a “tartozik” s mennyi a “követel”!
Bejött a büszke nép, kint maradt a béke?
Hiába óhajtja annyi nemzedéke?
Hiába. Hiába! Dúlnak minden oldalt.
Apadó víz színe állott levegőt tart.
Csönget egy-egy kis ér, hord életet, derűt,
de rontást lehel rá a Mammon mindenütt.
Ezeréves rontás hűbéri hatalma
kínálja narkóját, mint vadkenderbarka,
hangárok huhognak, hajtogatják, értsd meg,
feledés a sorsa a vérszerződésnek.
Mégis, ahogy itt állsz magyarán dacolva,
eszembe juttatod, hogy nem vagyok szolgál,
csupán lelkes diák, ki verset ír s dalol –
szőlőből már siet kicsordulni a bor,
jó íze nyelvemen, szóra bír a nyárban:
lásd, öles kopjafa, őrhelyemre álltam!
Gyönyörűn tartsd, oszlop, balzsamozzad, harmat,
az áldott vésetet: 896.

(Berekfürdő, 2012. szeptember)

Vízparton

Nyár van, haris szől,
vízparton szél szöszöl,
sóhajtozik
a súlyos sásözön s

nézi susogva
kőkény és bodza,
mily izgató
egy számócaorca.

Czine Árpád: Didergés

Zoli nem iszik többet

A kocsmá tele volt a megszokott barátokkal. Csak Zolit hiányolták. Beszélgettek, iszogattak, de nem értették barátjuk hol késlekedik ennyit.

– Te Béla! Hány óra? – kérdezte Norbi

– Mindjárt dél! – felelte röviden és gyorsan.

A pincér feltörölte a pultot a koszt s hallgatta tovább a rádiót. Ezekre a részeg emberekre nem is volt kíváncsi. Norbi aggódott Zoliért. Tudta, hogy most orvosi kivizsgáláson van. Béla csak nyugodtan iszogatózott. Pár barátjával beszélgetett, akik nem is ismerték Zolit. Norbi egyik legjobb barátja volt Zoli, egész életében nem voltak egészségügyi bajai. Neki igen. Méghozzá az agyával, mentális szinten. Nagy traumát okozott anyjának halála, volt egy idegösszeomlása is.

Aztán iszogatózott Norbi, amikor váratlanul a kapuban megjelenik Zoli. Gondterhelt arcot vágott. Majd emberközelségre ért, ahol már szóra emelhetette a száját.

– A leletkért voltam oda és az orvosnál.

– Valami baj van? – kérdezte Norbi.

– A májamban nagy az eltérés. Kedves barátaim többet nem ihatok. Az orvos mondta ezt...

A pincér közben hallgatózott.

– Nem ihatok? – kérdezte Norbi.

– Nem. Ez van... Már csak kólát ihatok.

S rendelt is egyet.

– Máris! – mondta a pincér.

– Pedig nem ittál te többet annyival, mint mi! – mondta Béla.

– De a májamban jelzett. És az egészség fontosabb, mint a szesz...

Ahogy megitta a kólát, el is köszönt, várta már otthon a felesége, Zita. Mikor Zoli ajtót nyitott, neje aggódva kérdezte:

– No, mi van?

– Le kell mondanom az alkoholoról. A májamban súlyos bajok vannak...

– Jézusom! De hát megmondtam! Miért nem hallgattál rám?

– Most már késő, a májamban károsodott.

Zita leültette a férjét, hogy megnyugodjon, hiszen feje olyan volt, mint a ráké.

– Nem vagyok én ideges. Igazság szerint tudtam, hogy sokat iszok. De hogy ez legyen a vége...

Leült s megdörzsölte a szeméit. Nagyon sóhajtott. Elmélázott a gondjain s azt mondta:

– A cigiről azonban nem mondok le!

Zita még nevetett is.

– Jó, ne mondj! Bánom is én!

Fel is kelt Zoli s kiment a konyhába rágyújtani. Neje is követte.

– És most gyógyszerrel is kell szednem! – mondta Zoli. Mennem kell kiváltani a receptet.

Zita próbálta a szavakat keresni, amivel reményt önthet ura elkeseredett lelkébe és agyába. Láta, hogy szíve csordultig tele van gondokkal. A megélhetés is egyre nehezebb volt kettejüknek. Zita a postán dolgozott. Zoli meg asztalos volt, de most betegszabadságon lesz...

Ahogy a cigarettát szívta, oldottabb, nyugodtabb lett. Zita is rágyújtott.

– Ne emészd magad! A gyógyszerek majd rendbe tesznek!

– De én már többet nem ihatok! Legalábbis ezt mondta az orvosom.

– Ital nélkül meg se tudsz lenni?

– Dehogynem. Csak a haverok...

– Mi van a haverokkal?

– Semmi. Csak munka után mindig jólesett beülni az ivóba. Az utca széli ivóba.

– A haverokkal tudsz beszélgetni alkohol nélkül is...

Zoli erre elcsendesedett.

– Ez igaz. Nem vagyok már gyerek meg ifjú, s korombéli egészséges férfi az iszik...

– Ezt honnan vetted? – kérdezte a felesége.

Zoli vállat vont. Majd elnyomta a csikket, s ment a gyógyszertárba.

– Vigyázz magadra! – mondta Zita. Az autók sebesekek.

– Persze – bölintott és elindult.

Mikor hazaérkezett a gyógyszeres dobozzal, felesége valami furcsaságot vett észre urán. Nem tudta, hogy mit titkol, s miben sántikál Zoli.

Másnap reggel Zita ment a postára. Ahogy készít magának egy kávé, a szekrényben egy üveg pálinkát talál. Ura már épp felébredt.

– Ez meg mit jelentsen? – kérdezte Zita.

Zoli mosolygósan azt mondta:

– Így veszek búcsút a szesztől!

– Fura búcsú! – tűnődött el Zita. De több alkoholt ne lássak.

– Most mondom, hogy ez búcsú a szesztől.

– Jól van. Megyek dolgozni.

S el is ment, mert már fél nyolc elmúlt. Zoli meg a gyógyszer bevétele helyett egy kortyot még azért ivott a szilvapálinkából.

Bence a templomban

Lakatos Bence öt év után szabadult a börtönből. S most végre elhatározta, hogy bocsánatot kér Istentől. Negyvenkét éves volt s be sem illeszkedett a társadalomba, hiszen alig dolgozott. Csak lopásból élt szinte. De a rendőrök mindig nyakon csípték. Legutóbb egy bankot rabolt ki. Ezért ült öt évet. De most végre szabad. Elhatározta, hogy egyenes útra lép és tér. Térdepelt s imádkozott a Krisztus kereszt előtt. A pap meg éppen belépett. Meghatódott még ő is. Fogalma sem volt arról, hogy ez az ember egy bűnöző. Vagy legalábbis eddigi életét tekintve – hogy az volt. Amikor Bence megfordult a frász kerülgeti, nagyon megijedt.

- Na de Uram! – szólalt meg Bence.
- Ne haragudjon! – szólalt meg a pap.
- Nagyon megijesztett! – mondta Bence.
- Tényleg nem akartam!

Majd Bence visszafordult, nem is érdekelte, hogy egy ember, egy pap társaságába került. A pap máris kíváncsi volt erre az emberre, látta, felmérte a helyzetet, hogy valamiféle külön, nem átlagos emberrel van dolga. Először nem szólt hozzá, csak látta, hogy a Krisztus kereszt előtt magába mélyed.

A pap kíváncsi volt arra, miért zárkózik el ez az ember annyira a külvilágtól, s miért csinál úgy, miért vág olyan képet, mintha valami fogságból tért volna haza. A pap majd feléje ment. Bence megfordult.

- Mit akar tőlem? – kérdezte.
- Én semmit. Maga miért imádkozik ilyen nagy hévvel?

Bence visszafordult. Majd maga elé nézett. Már méla képet vágott. Úgy, mint aki kész a beszélgetésre.

- Atyám! Én szolgáltam arra, hogy az Isten büntessen!

A pap teljesen meglepődött ezen a spontán kijelentésen.

- Úgy gondolja, hogy bünteti magát? – kérdezte komolyan a pap.

– Tapasztalom, Atyám, tapasztalom, egész eddigi életemben ezt tapasztaltam. – mondta Bence halál komolyan.

- Mit vétkezett az Úr ellen?

- Atyám, én egy bűnöző vagyok.

A pap sóhajtott, de látszott rajta, hogy egyáltalán nem lepődött meg.

- Miféle rosszat csinált? – kérdezte a pap.

- Loptam is meg bankot raboltam.

- Hát ez bizony súlyos bűn. És most ezért imádkozik? Az Úr megbocsájtását várja?

- Igen, Atyám, igen.

- Tudja a Miatyánkot? – kérdezte a pap.

- Hát hogyne tudnám – felelte sóhajtván Bence. Hiszen azt mondtam el az előbb is.

A pap segíteni szeretett volna ezen az emberen, de nem tudta, hogyan. Nem volt még bűnözővel sosem dolga. Bár jó emberismerő volt, így megpróbált közeledni hozzá. Azt kérdezte:

- Megbánta a bűnét?

- Hát persze, Atyám. Ezért vagyok itt.

- Értem. Akkor minél több imát mondjon el, az majd segít magán.

- És maga szerint pokolra jutok? – kérdezte Bence.

- Egyáltalán nem biztos. Ha az úr megbocsájt magának, akkor nem...

- És mitől függ, hogy megbocsájt?

- Ha imádkozik azért, hogy Isten országába bejusson.

Bence lehajtotta a fejét. Nagyon, felettébb szégyellte magát.

– Hát akkor imádkozok ezért. Úgy tudom, Jézus azt mondta, hogy a bűnt gyűlöli, nem a bűnöst. Akkor nyert ügyem van, nem?

A pap elmosolyodott.

- De ugye embert nem ölt?

– Dehogyan. Nem vagyok én gyilkos. Hova gondol... A szívem mélyén én nagyon is jó ember vagyok.

– De hát mi szüksége volt arra, hogy bankot raboljon? Ennyire szegény volt?

– Úgy ám, Atyám, ennyire szegény. Nem akartam az utcára kerülni.

– Hát ez rázós ügy. De én is imádkozom a maga üdvösségéért.

Bence majdnem elsírta magát.

– Ne hatódjon meg, kérem, magának szeretetre van szüksége.

– Igen, arra, mondta ki ezt már úgy, hogy majdnem zokogott.

A pap átölelte. Bence zokogott.

– Ne sírj, nagy jutalmad lesz majd a mennyek országában.

Alig tudta a pap türtöztetni magát, hiszen ő is majdnem sírt.

– Miért csinálta velem ezt az Isten? – kérdezte Bence zokogva.

– Ezt csak ő tudhatja fiam, ezt csak ő tudhatja... De bízunk benne, hogy egyenesbe jön az életed.

– Azt nagyon szeretném Atyám, nagyon... Ennyi keserű év után...

– Igen. Úgy lesz... Én tudom...

Majd egy ember hirtelen bejött. Amint meglátta az esetet, vissza is fordult. A pap halk neszt hallott csak.

– No, szedje össze magát! Nem illik önhöz az egerek itatása. – mondta a pap.

Bence megtörülte a könnyeit. Bár összeszedni magát nem tudta. Már úgy, ahogy egy ilyen ember életét illeti. A pap megtörülte ruháját aztán azt mondta Bencének:

– Most pedig menjen Isten békéjével!

– Megyek.

A pap kivezette.

– Most, kérem, menjen, mert hamar misét kell majd adnom!

– Ugye imádkozik értem?

A pap mosolyogva mondta:

– Már ma este!

S Bence hazatért. A pap pedig észrevette a férfit, aki éppen jött.

– Mi volt ez? – kérdezte.

– Nem tartozik magára. Na, mondja, mit akar tőlem...

S beszélgetni kezdtek. Bence meg már nem a földet nézve, hanem az emberek szemébe nézve mert hazamenni oly sok év után...

szintek

állítólag
az élet álom
de akkor mi történik
elalvás után
mi ez
a csapkodás
anyázás
köcsögözés
odafentről
vigyáz rám
az alkesz
józsi bácsi
a másodikról
hogy fönről is
ugyanazt kapjam
mint jobbról
és balról

álomban életem

kivetülések mászkálnak fel
s alá
én már megváltottam
a belépőmet
egész
elbaszott fiatalágoméért
itt a bér
nézhetem
ezt a vége-nincs kergetés karnevált
ha akarom
ha nem
gyermekkoromban
borzadozva figyeltem
és most
így öregedőfélben talán
a második gyermekkoromat életem

virágok

plasztik cserépben
művirág műrüggyekkel –
tökéletes mű

...

a repedt beton
alól kis sárga virág
dugja ki fejét

...

üvegvázában
friss víz és szegfű – milyen
múlándó minden

Csak egy vásárlás volt, ennyi az egész...

Vásárlás. Ha ezt mondom, vásárlás, maguk, férfitársaim, mire gondolnak? (Ne mondják ki! Nem érdemes ezért az egy – talán kibővített – szóért elválniuk!)

A férfi – hősünk – nem válhatott el a lánytól, mert hiszen nem voltak házasok. Mégis, azt a kínzást... Csak egy gaz, többszörösen visszaeső bűnöző, mondjuk, egy gyógyíthatatlan házasságszédelő érdemelné meg. Mert hát ki az a hülye, aki önként, jópofin udvarolgat, engedi a nőnek, hogy próbababának tekintse, meg hát mindent, mit az udvarlás során engednie kell. Aki többször csinálja ezt, az meg is érdemli a több felelőséget!

Aztán, miután a ruha le, ruha fel, gyere ki, mutasd magad, nem jó lesz, forgás, újabb nadrág, ez nem illik, inkább a másik ing lesz hozzá, az már jó, mármint az ing, de a nadrág le, mondom le, gyorsan, ne várjunk annyit, gyere megint, kissé hosszú, felhajtani, bunkóság, hát levágtatni, arra nincs idő, másik lesz, mondjuk az előző, jó, de ahhoz meg az ing nem passzol, de a nyakkendő már igen, végre (a chippendale fiúk is sokszor csak abban vannak – mutatja a mindent mutató tévé – elég lesz az neki is), de nem... Újra kezdjük előlről.

És amikor már van nadrág, van ing, van nyakkendő – hogy neki melyik tetszik, meg sem kérdezte a nő, elvégre ő próbababa, a nő meg a pénztárca –, akkor kell még másik ing, atlétatrikó, és kell golfnadrág – az mi a francnak? – meg golfing is, az menő, és tenisz meg vitorlázó hacuka, és (elég legyen már!) alsó és trikó meg zoknik is. Alsóban boxer, az a menő. Abban is gyere elő. Ó nem! De akkor is.

Lisa felháborodott: nehogy már ő menjen be egy férfi öltözőjébe!

A férfinak kellett kijönni, gyűltek oda az eladók – vihogó lányok, gusztáló nők, és férfiak, másmilyen igényűek, mint amúgy az átlag –, meg jött néhány vevő is, mintegy véletlenül arra. Gusztáltak azok is, sőt egy kövér – rózsaszín inges és hajas – fickó még tapsikolt is. Annyira tetszett neki a produkció! Érezte a férfi, hogy tényleg chippendale lesz itt mindjárt, vagy mi a fene.

És bomba is, atomos, ha újabb ruhadarabot kell neki... Itt nem kellett. A nő fizetett, aztán irány máris a cipőbolt. Négy párat választottak, vagyis választott nagy nehezen Lisa, akiről úgy tűnt, hogy kevesebbel, mint egy havi, átlag feletti fizu, egy boltban, egy vásárláskor sem éri be.

Majd aztán, amikor már telve volt csomagokkal – pedig a férfin már egy garnitúra ruha volt – az aprócska csomagtartó meg a hátsó ülés is, a nő végre-végre lehiggadt, hogy a nagy munkában, vásárlásban megéhezve ebédelni akarjon menni. Le a folyópartra, be egy őrzött parkolóba, kocsiban mindent ott hagyva, hiszen őrzött – és ez tényleg az –, majd átsasszézni egy kikötött hajóra, amely étteremként funkcionált.

Halk zene szólt, andalogva hullámozott tova a folyón, át a túlpartra. Egy pár összebújva táncolt: egy nagyon fiatal lány – aki megnézte a belépő férfit – és egy öregúr, aki szintén odanézett, de korántsem annyi szeretettel, mint partnere. Kidobó legények álltak a hajón és a parton is, de már csak az egyik nézett figyelmesebben rá a férfire, az,

aki kissé idősebb dobólegény volt, és tapasztaltabb is, ezért ő nem csak a ruhát nézte, az osztálykasztost, mint a társai.

Egy pincér sietett jöttükre. Nagyon hajbókolt. Jól megfizetett szolga volt, aki az állásért meg persze a jattért puhította minden nap a gerincét. Alig volt foglalt asztal, mert lerí, hogy ez az elit osztályon felüli helye. Ide még a gazdagokból is csak a kiválasztottakat eresztik be.

Lisát persze ismerték. Kétszemélyes, nem huzatos asztalt kaptak, jó rálátással a panorámára meg a táncparketre is, és máris hozták a plakátnagy étlapot. Lisa mögé tűnt. A férfi meg csak bámult. Ez a hajó, bár áll, mégis egy másik világba, és ezzel együtt egy másik országba vitte. Lisát és a férfit ugyan az anyanyelvükön (az ország hivatalos nyelvéen) köszöntötték, az étlap mégis csupán két nyelven, angolul meg franciául íródott. A helyi nyelven minden talán a lap élein lesz...

A férfi, mert hiszen csak tanár, nem tudta, hogy mi a magos világban az illó: rendeljen ő, (na de hogyan és mit), vagy várja meg a hölgyet, hogy az rendeljen elsőnek, esetleg a hölgy rendelését neki, mint férfinak kell tolmácsolnia... Na, ja, de azt is hogyan? Angolul, avagy franciául tegye majd?

A pincér jött, hajbókolva, és a férfi megkönnyebbülésére az államnyelven tette fel kérdését, bár arisztokratikusnak gondolt orrhangon. A pincér Lisa felé fordult, jól megszagolva, ki itt a főnök. (Vagyis kinél a pénztárca-bankkártya.)

Lisa nagy tudálékoskodva welcome pezsgőkocktételt rendelt, mintegy aperitifnek (a férfi már meg sem lepődött: gazdagékra más KRESZ vonatkozik, és abban korántsem zéró a tolerancia!). A nő levest nem kért, mert az a szegények eledele. Viszont kért egy fél adag – mert vigyáz a vonalaira – „jércerolád sajttal és császárhúsos hüvelyes töltelékkel” nevezetű költeményt. Majd háritotta a hajbókoló ajánlatot, hogy legyen a következő fogás (gazdagék azért gazdagék, hogy náluk az étkezés több főfogásból álljon) a legényfogó pecsenye gyöngyhagymás raguval. Sőt, erre szigorral, kioktató tekintettel nézett a sűrűn meghajló pincérre, aki egyébként apja lehetne korban, és kért inkább „egy kis kövön sült zöldséget, teljesen vegyest, de kevés kukoricával, értve, hozzá meg pulykamellfilét, de nem zsírost, apró pörgős diós bundában elkészítettet. Desszertnek meg? Azt majd meglátjuk. Mihez lesz még kedvem!”

Mindeközben mosolygott Lisa, akár egy angyal. A költekezés angyala.

A férfi meg sem tudta nézni – szívinfarktus azonnali gyanúja mellett –, mindez mennyibe kerül, mivel az étlap-plakáton nem voltak árak. Hogy ilyen is lehet? Ide, ezek szerint, a fogyasztóvédelem ellenőrei sosem tehetik be kitaposott csukáikat.

A pincér meghajolt, miközben felvette a rendelést. Semmit nem írt fel, elvégre nem volt itt nagy hajtás, hanem mindent megjegyzett, és búgta: „máris intézkedem, kisasszony”. A férfi megörült, hogy Lisa már csupán kisasszony, és nem hercegnő, aztán a pincér-cincér egy rántással kikapta kezéből az étlapul szolgáló plakátot.

A férfinak volt egy olyan érzése, hogy nem kap majd semmit. Talán nem érdemli meg? Pedig már nagyon éhes volt. Jobban marta ez, mint az önvád, hogy miért kellett mindebbe belemennie. Úgy érezte – körüllesett –, hogy bármikor itt is kiröhöghetik.

Azonban a kutya sem törődött vele. Ja, a kutya! Az étterem kutya-, macska-, elefánt- meg egyéb állatmentes volt, így Tom, bármennyire is haver, nem jöhetett fel. Ide csak kétlábú állatok jöhettek. Az öreg csóka, aki a kiscsajt gyömködte, igazi dúvad

volt. A kiscsaj viszont, ott a táncparketten, hivatásos lehetett, de jól leplezte, mert első-sorban leplezni kellett az ő árszintjén.

A férfi gyorsan lekapta szemét a táncolókról – nem az öregről, hanem a fogdosott lány seggéről –, mert már nemcsak az öreg meg a fogdosott, hanem bizony Lisa is rá-meredt.

– Ez nem illő – mondta a lány rendreutasítón.

Ezért a férfi a tájat gusztálta, hogy csináljon valamit a szemeivel. Csakhogy Lisa princesse – mégis princesse – szerint ez sem illő, ámuldozni-bámuldozni kifelé. A férfi erre megpróbált beszélgetni, és mivel más témát nem talált, meg úgy gondolta, ez leg-alább Lisát érdekelheti, Tomot hozta fel (mármint szóban), hogy vele mi lehet. De ezzel sem volt szerencséje, le lett torkolva, hogy a kutyát (most csak „kutya”, egy a sok közül) ellátták menüvel. Mindig mással, változatossal, táplálóval, de nem hizlalóval, hogy Lisának már nem is kell rendelni. És különben is, úriember az étkezőasztalnál nem beszél.

Az átellenes oldalon négy zakós ült, úri fiúknak, nagyon azoknak látszottak. Hevesen gesztikuláltak, fel-felkiáltottak, jókat röhögtek, orrot trombitáltak élvezettel, az asztalt csapkodták és kurjongattak. A férfi szeme, ahogy oda nézett, majd vissza a lányra, csak egy kisse, egész kisse volt kötözködő.

Lisa vállat vont.

– Az ott üzleti ebéd lesz, semmi más, csak egy jól sikerült munkaebéd.

Megint vállat vont.

– A gazdagok – villant szeme – nem kritizálják egymást, csak... az alantasokat.

A férfi száját nyitott, de csukott is. Mert száját akart tömni. Azt meg vitával nem lehet.

Szerencsére hozták azt a welcome-ot. Aztán meg jött nagy tálakon, ezüst csillogásúakon maga az étel. A férfi is kapott, megnyugodhatott.

Minden isteni volt, mennyei, egy tömény ambrózia, amit az olümposzi istenek a mitológiában, meg ezek szerint a gazdagok a valóságban fogyasztanak. A férfi nem is mert rágondolni, mennyibe kerül mindez, de szerencsére most sem öneki kellett fizetnie.

Lisa aranylő bankkártyát helyezett egy kis tányérra, és csupán annyit suttogott, hogy „öt százalék a személyzeté”. Ezt megköszönték, nagy hajlongva. És így is köszöntek el tőlük, mármint Lisától, persze. Őt ide visszavárják, aranypapás bankkártyájával együtt. A férfit, mint a proletár értelmiség képviselőjét – hiába is van rajta egy hónapi fizuját vagy többet érő ruha – már nem várják annyira.

A gazdag, öreg állat által fogdoztatott-csókolgatott lány bánatosan nézett a férfi után. Talán kollégáját látta benne? A kitarítottat?

A férfi úgy érezte, sok volt az étel, vagy a pezsgőkoktól feküdte meg a gyomrát? Ahogy a hajóról jönnek és a híd remeg, alatta meg a hullámok, koszosan, mint mindig, habzón, sárga-barnán, hányingert keltőn – émelyegni kezdett. Már-már azt mondta, adják vissza a régi ruháit, vele régi önmagát, adják vissza azt, amit elvettek tőle, ami ott maradt egy fekete, hulla-kukazsákban, ott, valamelyik boltban. Kell neki. Kell! Mert máskülönben ordítani fog. Ordítani kell. Le fogja tépni, egy másodperc, és letépi itt, a parton, le ő mindenki szeme láttára, hadd legyen látványosság, ő úgyis csak egy bo-

hóc, hát letépi ruháit, az elegánsakat, nem kell neki, maradjon olyan, aki volt, ha kell, meztelen.

Ezért kellett vásárolni? Ruhát, ételt... Reményeket?

Az ember úgyis az, aki akar lenni.

De nem csak egy vásárlás volt, majd egy étkezés az egész.

Nem!

Hiszen ott volt a NŐ.

A NŐ, akiért sok mindent érdemes csinálni...

Itt más ember lehetsz!

Senki sem volt rá kíváncsi.

Azért még mindig volt egy olyan érzése, valahol az agya mélyén, már egész mélyre űzve, hogy ez itt egy nagy átverés-show lesz. És persze őt verik. Címe talán ez: mire képes egy szegény – és itt a szegényen a hangsúly – hülye, nem is pénzért, amiért az ember sok mindenre képes, hanem csupán az álmaiért? Vagy egy előtte felvillantott álomért? Mert hát valljuk be – tegyük szívünkre, vagy oda, ahol a szívünk volt, oda tegyük most a kezünk –, hogy bizony, ahogyan a kislányok királyfiról, úgy a kisfiúk – egy része – királylányról álmódzott. Ebből a többség, sac/kábé, 5 esztendőskorára kigyógyult. De nem mindenki. Ahogyan nem mindenki kapta el a rózsahimlőt sem, meg van, aki 10 évesen kapta. Szóval...

Szóval most mit csináljon?

Kitotyogott, azon csupaszon a folyosóra. Mert hát egy ajtó volt, amit látott.

Kint senki, csak a hideg kő. (Meg giccses, ami nem melegít, csak egyes kritizálókat harci lázba.)

Merre menjen? Balról jöttek, arra van az oszlopcsarnok, azon túl meg a fogadótér. Ott meg a pingvinek és az izomagy, aki biztosan örömmel hajítaná így, ahogyan most van, ki. Hát arra nem megy, Megy a másik fele. Totyogott. Vagy menjen inkább vissza? Vissza a szoba-öltözőbe? És kapcsolja be azon csupaszon a tévét? Még mit nem gondolnának – így is miket nem gondolnak róla!

Szembe jött egy nő. A kis aranyos, aki bevezette. Szeme kerekedett, szája is. Az egész feje egy nagy O volt, olyan, amelyben három O van, két szem meg a száj.

– Magának, izé, uram, nincs köntöse?

A férfi azon köntöstelen rámeredt:

– Honnan lenne?

A nő az öltöző-szobára mutatott.

– A szekrényből – jelentette ezt úgy ki, mint egy nagyon szakképzett diliházi ápolónő.

A férfi biccentett, köszönömöt motyogott és visszatotyogott. Kissé furán oldalazva, mert nem akart többet mutatni magából, mint amije van. Se azt meg, amije nincs. Ugyanis a kis szépség hosszasan, érdeklődve nézegette.

A férfi pofával – arcpofával meg farpofával, vegyest – lökte be az ajtót.

Felsikkantott. Ott állt a tészta, karba fonott kezekkel.

– Elnéz... – motyogta a férfi, és már vonult volna vissza.

A tészta azonban fel volt háborodva:

– Én időre vagyok! A maga idejéből letelt már negyed óra.

A férfi nem értette, most mi lesz, mit akarnak itt vele. Ezért inkább hátrált volna ki, vissza a folyosóra. Csakhogy nyílt az ajtó, és az egyenköpenyes nő jött be.

– Mit szorítja? Még kisebb lesz! Már láttam olyat.

A kis bögyös száját biggyesztett, és ó, istenem, lehajolt. Le, a kis rafináltja. Volt bugyi rajta, nem? De nem látszott! Csak a popsi, a kerek.

A tészta fintorgott. A férfi nem. Nála egészen más történt.

– Előbb a fürdő jöjjön – szagolt a lány a férfi ruhái felé. Majd papucsos, színezett körmű lábaival megrúgta a levetett göncöket.

– Áh! – fordított erre hátat a tészta. – Csak siessenek!

A férfi nem látott még olyan kalácsot, amelynek ennyire sürgős lett volna valami, de vajon mi?

Miközben a tészta, nem is kissé duzzogva ment, a lány odalépett a fával burkolt falhoz, hogy Ali Babát játsszon, ugyanis az „Szézám, tárult”. A férfi ámult-bámult, a lány meg egy fehér frottír-köntöst dobott felé. Repült az, akár egy kótyagos madár. Neki a férfi mellének, hogy utána kellett – ösztönszerűn – kapnia.

A lány felkuncogott. A férfi nem is mert rágondolni, mi okból. De már akkor magához szorította a köntöst és belebújt. Ez már tőle nem menekül!

A formácska lány ránézett, gusztálta – talán –, kokettált vele, mert lehetett érezni, hogy ez több, jóval több, mint az ide-vágó munkaköri leírása. (Azaz ezt sosem lehet egy kívülállónak tudni!)

– Na, menjünk – jelentette ki, és megint ajtót tárt. Hogy ennek a nőnek (nemhiába, bennfentes) sikerül csak úgy nyitogatni a falakat! – Itt a fürdő, vigyázzon, csúszik.

A férfi arra óvatoskodott. Meleg levegő csapott ki, meg kellemes szappanillat abból az ajtóreszből, ahol a lány most leguggolt.

– Huh – nevetett a nő – éppen jó. – Ezzel vetett egy mosolyt a mellé érkező férfire. – Ez nem fogja leforrázni a...

Kuncogott és feláll. A férfi meg már akkor ott állt a padlózatba süllyesztett kád előtt. A kádnak fekete-fehér kockás – hogy lehet itt játszani! – szegélye volt. Biztos, az egész kád is márvány, bár az nem látszott a habtól.

– A köntöst nem kell kimosni, az tiszta – jegyezte meg a csinoska lány. Aztán egészen színészsnős, vagy egyszerűen csupán teátrális módon a habzó medence felé intett.

– Maga – valahogy száraz volt a férfi torka – marad?

A lány csücsörített.

– Á, nem – villant szeme, miközben máris elfordult. – Erre a hétre el vagyok tiltva... – felkuncogott – a szextól! Na, bá-á-áj!

*

Egy óra múltán a férfi tényleg érezte, hogy más ember lett. Tiszta (patyolat), ellazult, meg manikűr-pedikűrözött, haja mosva, bodorítva – na, ezt nem engedte volna, de tiltakozásaival itt senki sem törődött –, meg lett borotválva, még bajuszkáját is akar-

ták, de azért már közelharcot vívott, ádáz testi sértéseket beígérve. Sőt, a tésztaember – rejtély azért még mindig, hogy férfi vagy nő – meg is masszírozta.

De a régi ruháját kapta vissza, mert meztelen nem maradhatott, és a hófehér köntöst sem vihette el, sajna. Pedig az nagyon tetszett neki. Szinte egyedülként ebben a giccs-kavalkádban.

A tésztaember fintorgott (talán még tovább gyúrta volna), a csinoska lány viszont viháncolva búcsúzott.

– Reméljük, lesz még a vendégünk, uram. Itt, ahol bárki más ember lehet!

A férfi nem tudta, mit is reméljen.

Az előtérben, a márványos és pingvinesben Lisa türelmetlenül fogadta. A férfi csak azért nem kapott ki, mert Tomra is várni kellett. És Lisa princesse azért Tomot, a kutyát megvárta. A férfit csupán egy futó – gyorsprintelő – pillantásra méltatta.

– Na, végre! Mi tartott ilyen soká? – toppantott a szőke királylány, meglátva illatozó kutyáját. Ó, bocsánat, négy lábú barátját. – Csak nem volt valami szuka, mű vagy igazi?

– Á, nem – tiltakozott a szexi, magas lány, aki Tomot kísérte –, csak teljes kiszolgálást kapott a princesse barátja. És ez bizony időbe telik.

– Meg rengeteg pénzbe – fintorgott Lisa, aztán intett. – Na, menjünk, fiúk.

Ezzel mentek. Kifelé is, mint befelé. Abban a sorrendben. Elöl a nő (Lisa princesse), mögötte Tom (a négy lábás haver), leghátul meg... Azt úgyis tudják!

Ugye, maguk is megfigyelték, hogy Lisa princesse meg sem próbált elköszönni? Gondolhatta, udvariaskodik itt helyette eleget a pénze, vagyis az apja pénze, borrhavólóستól. Minek még ehhez száját is koptatni? Még Tom sem tette, csak felvetette fehér-fekete husky-fejét, és amikor a férfi megpróbált köszönni – mert így nevelték, és ő is erre próbálta nevelni az iskolásokat –, akkor válaszul az izomentellektüel a lábára zárta az ajtót.

Kint várta őket a napfény meg a benne szikrázó piros cabrio.

– És most? – kérdezte, talán nagyon bután a férfi.

– Még – helyezte orrocskájára a lány a napszemüvegét, amely felett rápillantott – nem vagy kész.

A férfi magára nézett. Szerinte – de hát mit számít, mit számíthatott itt az ő véleménye! – sokkal jobban nézett ki, mint korábban.

– Beszállás – utasított Lisa. És nevetett. – Most jön a nap legszebb pontja!

A férfi már kihúzta magát, reménykedett.

Tom hátra ugrott, a lány kecsesen a kormányhoz ült. A férfi próbálkozott volna az első üléssel, de a lány megvillanó tekintete megállította. Megjuhászodva – juhászodva egy kutya mellé? – hátra kellett másznia. Megint. Tom azért óvatosan a farkára ült. Majd urizálón – elvégre egy úri család kutyabarádjá ö – kibámult.

Lisa rikkantott és indított. A két fiúnak, a két meg a négy lábúnak hátul kapaszkodnia kellett, már ahogyan tudtak kapaszkodni egymásba.

– Menjünk pénzt költeni! – üvöltötte a lány, mintha eddig nem költött volna. – Irány a vásárlás! Na – fordult hátra, persze, hogy vezetés közben (száguldó vezetés közben) – meglátod majd, milyen jó cuccokat veszünk neked!

A férfi érezte, sodorják az események – meg a nő.

Mikor az anya temeti gyermekét

Szemeid íriszén homály van,
torkod mélyén csődarab kiált:
levegőért zihál,
de oly csöndesen,
hogy nem hallom,
oly végzetesen,
hogy csak ezt hallom.

És kettévág a félelem,
a félelem kettévág mégis,
lesz-e még ráérős időnk,
ráérős időnk lesz-e még?
Isten fog kezében.
Fog vajon kezében az Isten?
Megsimogatva reszkető szívünk,
reszkető szívünk megsimogatva,
lelkünk madárrá válhat,
válhat-e madárrá a lelkünk?

Álmodom időben, térben,
időben, térben álmodom,
haza vinnélek,
újra felélesztenélek,
hogy rajzolj, fess,
s élj a mának,
de ne a homálynak...

Eltévedt téglaszöveteid bontom,
hamvaid urnasírodba zárom,
Torkodból a csöveket kitepték,
fejed glóriáit megbecstelenítették,
mert onnan is csak az
idegen csöveket szedték...
Szedték? Nem szedték?
Nem tudom.
Milyen árva, aki meghalt.
Árva-e, aki meghalt?
Nincsen többé szemérme,
nincsen többé lelke, csak
a nemlét fuvolái zengik:
„Hol volt, hol nem volt...”

Ámulat

Látod, este van megint, és mindenfélét ígér, és mesél, mesél, mesél. Javíthatatlan: a reggelről beszél, és arról, hogy ő valójában nincs is, semmi nincs valójában... A világot átrajzolja az ámulat.

Csak ülök alatta és nyitogatom az ablakokat: „szeret – nem szeret...” ezer éves játék. Simogatom az eleven múltat, altatom kicsiny halálaim. Szétnyitom isten tenyerét és megágyazok. Rendben van minden: az Igen is, és a Nem is. Hagyom az eget, a csillagokat ragyogjanak, tudom a valóságot épp, hogy kilátszik a mindenségből. - Alig érintés Isten arcán.

Hát megint tenger. Megint ölelés. Megfogom a szikláról ugrani készülő lány kezét. Én voltam valaha... És magunk mellé ültetem a végtelent. Nélkülünk fázik. Majd nem fog hiányozni a tenger, hiszen részemmé válik... – mondom annak a régi halász lánynak... Majd akkor... majd... most aludj... aludj... szeretlek, szeretlek.

Czine Árpád: Feleződve

Bennem éneklő

A csodákat neked gyűjtöm,
neked gyűjtöm ide.
Ha elegen lesznek,
köréd rendeződik a tér ,
finoman, mint egy hópihe.

Nem csokorba,
nem is a földbe ,
szórom őket a semmibe.
Ha elegen lesznek,
körém rendeződik a tér ,
finoman, mint egy hópihe.

Hídon

Leül velem szembe, és néz.
Arra kér, hogy vetkőzzek örömré.
Mosolyog.
Én félek.
Tudja,
(olyan régen hordozom)
az úrt.
Mondja,
hogyan táncoljam tele,
vele..
Puha bizalommal, mint az angyalok:
ez is én vagyok,
az is én vagyok.
Életbe fordultam itt is,
ott is ..
Sóhajaim telekarcolták az eget.
Mutatja:
csak utak,
nincs halál..
Nevet,
és hajamba suttogja az augusztusi csillagokat,
mindet,
ami elesett.

Lenni

Hol lenni, kiátkozottá
halandóságunk öln
kihűlőben
hol lenni?
Testtől testig kígyózva
áruková
hová szökni magunk elől,
hogy verjen máshol
a sors, a lét.
Vagy várni
ideér-e a történet
mielőtt lassuló szívemet
érintené valami csoda
ha még idefér mellém
ez a túltárgyalt sehova.
Mert a magányba rugdalt tétova
önérzet akkor sem jobb,
ha én ásom síromat.
Te már tudtad a szakítás
késes igéit
tudtad eltalálsz engem is,
egyszerű a képlet
mikor a szavak is vének.
Csak a hazudott
vágynak szépek.

Tisztulás

Jégzajlós örvénylő vizekben
kaparom magamról
rámcímkézett múltam
lehet az összes rontásodból
semmit sem tanultam.

Bolond Irén

Régi közhely, miszerint a pénz, a jólét ritkán boldogít. Bizonyíték erre az a háborút követő néhány év, amit kisfiúként éltem át egy romániai faluban. He-lyesebben most romániai, mert akkor, a második bécsi döntés révén, Magyaror-szághoz tartozott.

Kajántót ugyanaz jellemezte, mint a többi falut akkoriban: düledező kuny-hók, elhanyagolt szántóföldek, hiányzott a villany, út, pénz. A parasztok mezít-láb jártak, egyik-másik rongyokban. Rádió, mozi nem létezett. Ezt pótolták a fo-nók, a tengerihántás és egyéb népi „rendezvény”, ahol szájról szájra szállt a dal, a fiatalok mókáztak, az idősebbek meséltek, és... Folytassam? Boldog voltam, így mezítláb és szegényen.

Volt Kajántó határában egy sással benőtt, 1,5-2 méter mély tavacska. Azt me-sélték, él a fenekén egy százéves öregasszony, a szeme zöld, haja hosszú. Ezzel a hínáros, az egész tavat áfogó hajával szokta magához húzni a szófogatatlan gyerekeket, ha azok beljebb, a tó közepe felé merészkedtek. Én persze nem tar-tottam magam ilyen gyereknek, és szinte naponta kijártam a tóra csónakázni, fű-rödni mindaddig, amíg rám nem tapadt egy-két pióca. Attól kezdve még a tó kö-zelébe sem mentem, bármennyire is csábítottak a társaim. A ludak, bivalyok bezzeg nem féltek, irigykedtem is reájuk. Bivalyok. Hú de féltem tőlük is. Ha ezek a szarvukra kapnak, kispajtás!

– Dehogyan kapnak, gyere, barátkozz meg velük! – nevetett ki apám, azzal hopp, máris ott lovagoltam a legfélelmetesebb, legfeketebb bivalyon.

– Édesanyám! – hívtam segítségül anyámat.

– Pszt, ne kiabálj! Inkább vakard meg a hátát, azt nagyon szereti.

– Mi van már megint? – bukkant elő anyám, meglátott a bivalyon, és csak há-pogott. – Já... János, a gyerek! Jaj, kapd le, gyorsan, mert lepottyán!

– Ne légy már olyan kishitű! Isten vigyázz rá, azonkívül hadd szokjon egy ki-csit a melegebb helyzetekhez is. Az életben nem lehet mindig csak futni, futni. Szükség van bátorságra, erőre, no meg tapasztalatra is ahhoz, hogy, ne rezzen-jünk össze minden zörejre. Na, mi lesz, simogasd már meg azt az állatot!

Félve engedelmeskedtem, és óvatosan megsimogattam a bivaly széles, forró hátát. Az állat békésen tűrte, és semmi jelét nem adta, mintha le szeretne rázni magáról. Nagyszerű! Nem is igen értem, miért féltem én eddig ezektől. Marad-tak a libák, merthogy azoktól is tartottam ám. Mitől nem tartottam én akkor, is-tenem! Félttem a boszorkányoktól, a kígyóktól, patkányoktól, nem mertem ki-menni este az utcára... Egyszer mégis szembeszálltam egy sziszegő gúnárral, befogtam a csőrét, és láss csodát, már tőlük sem féltem többé.

Nemsokára olyan Tarzan-félének éreztem magamat. A falu volt a birodalom, és az állatok a barátaim. Sosem jártam egyedül, mindig elkísért valamilyik kutya, macska, elsősorban Szivar, édesapám kutyája. Hatalmas kutya volt vicsorgó nagy fogakkal, egyébként olyan kezes, mint a bárány, így kedvére nyargalhatott velem is meg egyedül is, bárhol a faluban. A tiszteletes szíve bütyke – mondták az emberek, és senki sem bántotta. Együtt hancúroztunk odakinn a réten vagy akár otthon, a széles rekamién is. Egyedül a templomból tiltottuk ki ökelmét. Pedig oda csakugyan bárki beléphetett, látogatták is sokan, főleg ünnepnapokon. Itt prédikált naponta az apám, lelkipásztor lévén, de hogy miről, arra sajnos már nem emlékszem. Elfelejtettem, vele a templomot is, csak a hangulatát őrzöm, és a karácsonyfák képét szívem valamelyik rejtett zugában. Hű, hogy csillogtak-villogtak azok a fenyők tele dióval, dísszel, szaloncukorral, alattuk ajándék, felettük angyalok. Igen, angyalok, szinte láttam őket, amint suhogva röpködnek a karácsonyfánk körül.

Egy nyáron szörnyű vihar támadt, utána napokig ömlött az eső. A sáncok megduzzadtak és kiöntöttek, a víz elárasztotta a kerteket, udvarokat, aztán tovább emelkedett.

– Imádkozzunk az Úrhoz, hogy állítsa el az esőt! – biztatta híveit az apám. – Szálljunk magunkba, és bánjuk meg a bűneinket! Emellett segítsünk is, testvéreim, mert Isten is akkor segít leginkább, ha mi, emberek is segítünk magunkon.

Ezzel kirohant a templomból, ki a töltésre, hogy megvédje faluját egy újabb vízözöntől.

Mihelyt kiszépült az idő, és rendbe jöttek a dolgok, siettem kocsikázni egyet. Igaz, nem volt nekem se kocsim, se lovam, viszont mire való a domb, szekérnek meg ott a babakocsi. Pár éve még ebben tologatott anyám, színe kifakult, egy kereke hiányzott, de a többi még úgy-ahogy működött.

– Szivar! – füttyentettem a kutyának – Ezentúl te leszel a paripám.

Befogtam a kocsiba, és elvágtattunk. Az utca végén borzas asszony figyelt minket. Bolond Irén! – torpantam meg előtte riadtan. Akkoriban minden faluban akadt ilyen Bolond Irén. A nép etette, ruházta őket, és jókat derült rajtuk. Én inkább félttem, és lám, nemhiába. Amint észrevett, különös arccal kapott ölbe, el kezdett ringatni, majd visszagyömöszölt a babakocsiba. Mint a szélvész vágattam ki a kezei közül, utánam Szivar boldog csaholással. Amikor hátranéztem, Irén csípőre tett kézzel táncolt, és énekelt valamit.

Azóta sajnos egy egész élet vágatott tova, ám Kajántó képe ma is feldereng bennem. És akkor... Akkor újra gyermek vagyok, versenyt futok Szivarral, és pislogva nézem, hogyan illegeti magát a kajántói Bolond Irén.

Állati szösszenetek

(Részlet)

A téeszelnök orvosol

Kiballag a téeszelnök a farmra. Állatai nyomban körülveszik.

– Na, mit akartok?

– Nyihaha! Heréét! – döngölődzik hozzá a ló.

– Múú! Máléét! – bögi a tehén.

A kutya sóhajt:

– Vauvau! Má-má-jat!

A macska:

– Nyáu! Haalat!

– Háp-háp! – hápog a kacska. – Ká-kását.

Csupán a disznó hallgat.

– Hát neked mi kell? – kérdezi meg őt is az elnök

– Nekem, röf-röf, rö-rö-högnöm kell.

Tüntetnek az állatok. Jobb bánásmódot, és elsősorban táplálóbb eledelt követelnek. Az elnök kénytelen-kelletlen ismét közéjük ballag.

– Na, mit akartok már megint?

– Heréét! – vicsorog rá a ló.

– Máléét! – így a tehén, míg a kutya májat, a macska halat, és a réce kását kér.

– Rendben van! Orvosolom én a bajotokat, ne féljetek.

És valóban orvosolta. Olyan üzemet építtetett a farmjára, melynek egyik részlegén cipőfelsőrészt, a másikon a mai napig is táskákat készítenek.

Disznóbőrből.

Ha nem temetnénk

Ha nem temetnénk folyton
s minden temetőinket
kiásnánk exhumálnánk
halottainkat szeretteinket
szeretve gyűlöltjeinket
hány milliárdnyian is
lennénk a Földön – Uram

Mert a jó lelkek – a szabad
lelkek – kapszulái csak-csak
elférnének szféráidban
s ha összekoccannának is
a csontok – a csontok
mint szélharangok ott
zörögnének napkeltekor...

Mért nem teremtettél gerinctelen
embert is evilágodra – mondd!

Ezredváltó sűrű ének

*Ködöböcz Gábornak.
a hatvanadikra!*

A víz locsog, morog
és hallgat, barátom!

Az erdő fái már érzik
a láncfűrész-szagot...

A kifutópályán elhagyottan
vesztegel egy mozgólétra...

S jégben villan
a hegygerinc...!

Ahová nem juthatsz –
oda tekints!!!

A rózsák vére

Gennadij Ajginak

A rózsák vére
megfolyik
a forró alkonyatban...

a fehér – fehérét
a sárga – sárgát
a piros rózsza – vérpirosat
könnyezik...

a rózsák tövise
vért kíván...

a rózsák vére – könnyeket!

Túlnőttek a magaslaton

Itt mindig idegen voltam
nem várt vendég
mégis egybevegyültem a múlt idővel
sosem zárkóztam halálos idegenségbe
hálaáramot kapcsolt be
titkos belső templomom
a volt és van szüntelen hullámverések
emlékekként szökkentek szárba
termékeny humuszon
lelkemben szárnyakat nyitottak
hogy kívül tartsanak a vést hozó varázslaton
az érintés asztrális torna volt csak
testamentum anyag nélküli vonzalom
szeretetem érzékeny elszánt szabadmadár lett
még ha sorsot húzott is a térészony
láthatatlan köldökszínórajaim porig égtek
mert túlnőttek Ők a magaslaton.

Nélküled hogyan tovább

A repülőgép ablakára
ráfeszültem
a reszketeg emlékek
dózsöltek bennem
mint skótok „in the pub”
péntek szombat vasárnap
Ott éltek a szívemben
s még vágytam rád
mint ahogy a sirályok szemére
skót dudák hangjára
az elbűvölő Skóciára
...de ott fenn
a felhők között
elbújt előlem ez a világ
megfeledkezett rólam
már nem tudott kérdőre fogni
átölelni becézgetni
leszakadt rólam a ragaszkodás
leült mellém a kétség
fásultságom tompította a viaskodást
a repülő szárnyára szepegtem a döntést
veled már nincs
de nélküled hogyan tovább

Törekedtünk csak

A templomlépcső magaslatából
figyeltelek
Megtéklyózva ültem ott
mint elcsendesült harang
elállt lélegzetek
Kikérte magának ezt az idő
félbevágta
magával vitte
fájt ahogy
cserbenhagyott
Nélkülünk ténfergett
a végtelen is
lazsált lábatlankodott
Törekedtünk csak
de egymáshoz már
nem találtunk utat.

Egy hosszú átok

Úgy volt, hogy másokhoz kell mennem,
útra kerekedve, holtak háta mögül,
szavak alól, szivárvány szalagja alól,
szekérre felkérérdzkedve, lejtők fölé,
mikor a szemem hályogos.

Vizet jární, lángot szítálni malomban,
metsző fogakkal harapni húsozat,
bűvölni habzó rózsza-mező barázdáit,
mondani rontást megfordító imát.

És remegni benned minden reggel,
amikor búcsúzva utánam bámulsz,
az arcod jég veri, nagypelyhű hamu,
az egeken tüzet vinni szét,

főlpántlikázott lovak patája alól
semmibe tűnni az elhagyott parton,
honnan nyúlcsapás nem látható,
és ha eldőlt már, hogy nincs tovább,
tudni, hogy ez csupán egy hosszú átok.

Lehetnél angyal

Beléd szeretni, gyöngyfogadba,
lehunyt szemmel feküdnék nálad,
december csengőkkel fogad ma,
nincs haza, nincs föld, sem varázslat.

Ablakba bezúdul a páskom,
havakkal csapzottan visszavár,
téged bárki láthat, hadd lásson,
kinyílik, mint az ernyő, a nyár.

Hadd legyen ősz, hadd legyen
tavasz,
vetett sárgaviola pezseg,
lehetnél angyal, hogy várjalak,
álmodnak rólunk nagy tengerek.

Közben föl se nézel

Aztán a kövér madártojások, vadméz és vadkörte,
a Farkaserdő megbokrosodott vadrózsa-ösvényei,
hótörés-döntötte fák fehér kriptasora,
a hitünket, búcsúnkat megnemesítő Imre herceg,
habos vaddisznófej, élezett dárda, patkó-ív fénye,
hangosan tódul a vér, közben föl se nézel az égre,
mely Bejcig vitorlaként csattog, és nincs hold,
vagy ha van, félelmet fon a hajadba,
csak ez a dülő maradt belőled, ez a vércse-kiáltás,
nem erre a mezőre akarsz írni egy végtelen verset,
csillagok kengyelvasára, akácokba forrt csontokra,
rozs-növesztő ember szalmazsákjára, teknőjére,
nem az ólom Almásalé lebegő gyümölcseihez érsz,
hol annyi régi augusztus arca a tiéd és egyik se,
vén bőröddel várod,
hogyan mikor lesz vége a körhinta iszonyú zajának,
pedig csak földdel bebalzsamozott lányokat forgat,
akik hajából a szalagokat a halott homok kifésüli,
röpülnek gyűrt szoknyában, kabátban,
hártyásan, sárgán, kezükben égő gyertyával,
egész nap a sodrásban, ölelő mindenségben,
üres ház küszöbéről az északnak indult vadludakkal.

Versbárka

A vers: Noé bárkája,
a szellem özönvizében
fennmarad,
a lap szélén várakoznak,
hogy szóba kerüljenek,
az orrszarvúk, zsiráfok, madarak...

A költő megépítette
vershajóját, azóta is
benne utazik,
hogy lelke-galambja,
ujjai-csőrében hozza
új tollait.

Nagymarosi emlék

A fák-ecsetjével,
milyen könnyű lenne
lemezlni az eget.
A szivárvány is egy kormány,
nézd ahogy a vihar vezet.

Nagymaroson, ahogy a dombok,
nyakukba tekerték
a Duna sálját.
Hajómintázatukat
a hullámok, felénk dobálták.

te tudod

te tudod hova temessenek
anyaföldbe
s milyen mélyre szükséges leásni
hogy a méreg ne hatoljon le
ne érje el élettelen tervét
ne törjön át urnát
ne rohasszon fakoporsót
halálnak misztériumát
te tudod hol legyen a hely
még életedben kedves
de ha nem is tudhatod
elgondolnod érdemes
szivároogjon-e beléd ott a valóság
oda látogassanak majd ivadékaid
s ha nevedről elporlad a kép
emberöltők múltán
szeretni fogod-e még

Álom

Sarkadi ott ült a konyhában a résnyire nyitott ablaknál és cigarettázott. A kislámpa fényétől is jól láthatta: alig múlt negyed négy. Másfél óra múlva kellene csak *rendesen* kelnie, de a házuk előtt megálló szemétszállító autó fölébresztette. Miután elhajtottak, megpróbált visszaaludni, de kósza gondolatai miatt nem járt sikerrel. Szerencsére a felesége nem ébredt föl a zajra.

És ami azt illeti, ő sem ébredt. Nem, Sarkadi inkább *fölríadt*. Megszívta a cigarettáját, és újra földézte azt a pillanatot, amikor a házuk előtti robajra kipattantak a szemei: homlokát azonnal elöntötte a nyirkos veríték, a szíve úgy kalapált, mintha át akarná szakítani a bordáit. Nehezen tudott csak megnyugodni, és még akkor is szaporán vette a levegőt, amikor felesége mellől halkan kiosont a szobából, és letelepedett a konyhában egy fél doboz cigarettával.

Sarkadi az édesanyjával álmodott, akit nyolcesztendőskorában veszített el. „Szívko-szorúér-elzáródás”, mondta neki az apja néhány nappal a temetés előtt, és akkor – természetesen – fogalma sem volt, mit jelentenek ezek a furcsacsengésű szavak. Olyan hirtelen szakadt ez a haláleset a család nyakába, hogy attól a naptól kezdve semmi sem lát-szott egészenek.

Sarkadi évek során kiváló érzékkel látta meg minden elhibázott döntése, vélt vagy való-s kudarcra mögött az édesanyját; az ő alakja sejlett föl mindig, és nem okozott gondot az sem, hogy lelkiismeret nélkül őt nevezze meg egyértelmű felelősként elhibázott pár-kapcsolataiért, vagy akár a függőségért.

A felesége persze nem egyszer helyre tette ezzel kapcsolatban: szálljon magába, ahe-lyett, hogy másokat vádol alaptalan, minden rációt mellőző hülyeségei miatt. „Vagy ahogy a kedvenc könyvedben írják – hangsúlyozta V. –: lásd meg először a gerendát a szemedben és csak utána piszkáld másokéban a szálkát.”

Sarkadi elnyomta a cigarettát, és kivett egy újabb szálat a dobozból. Rágyújtott, a füs-töt pedig megpróbálta a szűk ablakrésen át a hold felé fűjni. Az óra egyenletes kattogá-sától is hallotta feleségének – a hálószobából – átszűrődő szuszogását.

Nem emlékezett rá, mikor álmodott utoljára az anyjával, de abban biztos volt, hogy nem mostanság. Régebben többször is megesett, hogy semmiségekről beszélgettek, vagy éppen csak ültek csöndben egy padon, a régi telken és nézték egymás arcát. Más-kor valami furcsa, tejködszerű lebegés vette őket körül, és boldogok voltak, határozot-tan boldogok, pedig Sarkadi minden porcikájával érezte, hogy a boldog élet lehetősége olyan könnyedén és véglegesen szállt el – jelentsen ez bármit is –, mint anyjának utolsó lélegzetvétele azon a márciusi délutánon.

A mostani álom viszont egészen másnak bizonyult. „Még csak nem is láttam”, gon-dolta Sarkadi, és a hamutálba pöccintette cigarettáját.

„Még csak ott se volt.”

Egy hatalmas családi ház teraszán ücsörgött a kellemes napsütésben, amikor egy is-meretlen hang megszólította a háta mögül. Nem tudott megfordulni, érezte, tenyér nehe-zedik a vállára, az tartja vissza. A hang különösnek tetszett: mintha valaki betapasztott szájjal próbált volna egy kádnyi, zubogó víz alól szólni. Ennek ellenére mégis tisztán ér-tette minden szavát.

„Bár riadtam volna föl előbb...”

De nem így történt. Fél három után kicsivel megállt az utcában a szemétszállító, és a szemközti irodaépület elé helyezett kukákat éles csattanással elkezdte kiüríteni, éppen néhány pillanattal az után, hogy a víz alatti hang közölte: Sarkadi édesanyja nem halt meg; köszöni szépen, jól van, az elmúlt huszonöt évben új életet kezdett.

Amikor mindez kimondatott, Sarkadi nevetni kezdett, halk kuncogással, mintha szavak nélkül kívánná közölni: tudod, kivel szórakoztatok. Azonban a különös hang olyan meggyőzően adta elő üzenetét, hogy végül Sarkadinak nem maradt oka kételkedni. És ha mindez igaz, ha az édesanyja tényleg nem halt meg, akkor az *alapjaiban* változtatja meg a világról és saját életéről alkotott fogalmait.

Ha valóra válna mindaz, amiről álmódott, nem lenne értelme tovább élnie. Elképesztő erővel rántaná ki az igazság a talajt a lába alól; ebben a fullasztó térben a semmibe zuhanna. Keresné a kapaszkodókat, hogyne tenné, hiszen ösztönei ezt diktálnák, de kezeivel végső soron csak üres levegőt markolna.

Amint ezt a felesége mellett végiggondolta, sírni támadt kedve, de tudta, az sem jelentene megoldást. Föülült az ágyban, óvatosan belebújt a gumipapucsába, és halkan ki-osont a szobából, egyenesen a konyhába. Amikor kinyitotta az ablakot, és beleszippanzott a hűvös levegőbe, érezte, mint hogy alább szívében a remegés.

Sarkadi újabb cigarettát halászott elő a dobozból. Ismét rágyújtott, és hagyta, hogy a gyufa egészen a körmére égjen. Csak akkor rázta le a lángot, amikor már elviselhetetlenül égette az ujjait. A koromfekete gyufaszálat a hamutálban a csikkek mellé helyezte.

Miután a fürdőkád mélyéről szóló hang kinyilatkoztatott, Sarkadi bénultan ült tovább a hatalmas családi ház teraszán.

„Sírni szerettem volna, de nem tudtam.”

Hang nélkül tátogott, akár egy partra emelt, négykilós márna, ami persze összevissza csapkod, széttöri magát a kövezésen, szenved a szárazon, és csak abban az irgalomban reménykedhet, amit horgászától kaphat, aki – természetesen – azon igyekszik, hogy a szájszélbe akadt horgot minél előbb eltávolítsa.

„Meghalt, és ezen nem lehet változtatni.”

Mindez nagyon is magától értetődő. De vajon a tudatalattija mit akart ezzel az álommal üzeni? Hogy még mindig *képtelen* elfogadni a megmásíthatatlant? Vagy éppen séggel pont az minden vágya, hogy elhunyt édesanyja annyi év után előálljon, s ő a szemébe üvöltse összes fájdalmát? Hiszen ki ne akarna több lenni annál, mint amivé lennie sikeredett? Sarkadi tudta, kevesen elégedettek azzal, amit az élet kimért a számukra. És azt is tudta, hogy addig, amíg nem leli meg a vágyott békességet, sose lesz képes szembenézni önmagával.

„Nem kaptam levegőt, meg se tudtam szólalni.”

Sarkadi fölállt a konyhaasztal mellől, és az ablakhoz lépett. Kellemes, hajnali szellő szűrődött be a vékonyka résen. A hold sápadt volt és sárga, mint egy baljós előjel. Sarkadi utoljára megszívta a cigarettáját, és a szomszéd házak felé fújta a füstöt.

Mielőtt visszafeküdt volna békésen szuszogó felesége mellé, kiment a fürdőszobába „rendbe tenni magát”: halkan kezét és arcot mosott, a dohánybűzt pedig szájvízzel öblítette ki. A jól ismert, halovány undor ismét megjelent a szívében, ahogy a tükörben végignézett gyűrött ábrázatán. Arra gondolt, hogy este, munka után mindenképp elmeséli feleségének éjszakai álmát. Talán V. majd megmagyarázza, mit is jelentett mindez pontosan.